NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

10 זייטען

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

№ 206 | Łódź, Czwartek, 3 Września 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 1.06 | לאָדז, דאָנערשטאָג פ׳ תבא ט״ז אלול תרצ״ו | 14-טער יאהרגאנג

קיין בעשלוס וועגען ארץ=ישראל

איז אויף דער נעכטיגער זיצונג פון ענגלישען קאבינעט נישט אנגענומען געווארן

לאָנדאָן, 2 (יט״א טעלעגראפיש)

ארום דער היינטיגער זיצונג פונם ענגלישען קאבינעט, אויף וועלכער עס האָט געזאָלט בעהאנדעלט ווערען די לאַגע אין ארץ ישראל, האָט זיך אין די פּאָליטישע קרייזען געשאַפען אַ מין סודות׳דיגע שטימונג.

ליט אַ מיטטיילונג פון „האוואס״ זאָל דער קאבינעט יאָ האָבען אָנגענומען אַ בעשלוס נישט צו מאַכען די אַראַבער קיין שום קאָנצעסיעס. אויב די דאָזיגע מיטטיילונג זאָל זיך אַרויסווייזען פאַר אמת, וואָלט עס געהייסען, אַז פון די פערהאַנדלונגען, וואָס זענען געפיהרט געוואָרען און ווערען ווייטער געפיהרט דורך נורי-פּאַשאַ איז דערווייל גאָרנישט געוואָרען.

די מעלדונג איז לעת עתה אונמעגליך צו קאָנטראָלירען און סיי די אָפיציעלע סיי די נישט-אָפיציעלע קרייזען זאָגען זיך אָפּ וועגען דעם ענין צו אינפאָרמירען.

עס איז בכלל שווער פעסטצושטעלען, צי איז אויף דער זיצונג פון קאָבינעט די א״י-פּראָגע מעריטאָריש בעהאַנדעלט געוואָרען.

אָפיציעל איז בלויז בעוואוסט, אז מ׳האָט בעהאַנדעלט די לאַגע אין שייכות מיט שפּאַניען.

לויט אַ מעלדונג פון אַ האַלב-אָפיציעלען מקור זאָל מען אויך האָבען טיילוויז און מעריטאָריש בעהאַנדעלט די לאַגע אין א״י. קיין בעשלוסען זענען אָבער נישט אָנגענומען געוואָרען.

פון דער אַנדער זייט ווערט פערזיכערט מצד פּאָליטיש - אָריענטירטע קרייזען, אַז צו אַ מעריטאָרישע בעהאַנדלונג פונם א״י-פּראָב-לעם איז אויף דער היינטיגער זיצונג נישט דערגאַנגען. די דאָזיגע פערזיכערונג בעגרינדעט מען קודם כל דערמיט, וואָס אויף דער זיצונג איז נישט געווען אַנוועזענד דער אויסערן-מיניס-טער אַנטאָני אידען, און אין זיין אָפּוועזענהייט — ווערט פערזיכערט — האָט דער ענין נישט געקענט קומען אויפן טיש, היות ער בעריהרט ריין-אינערליכע בריטישע פּראָבלעמען, און ער האָט אין משך פון די לעצטע 10 טעג בעקומען אַ ברייטען כאַראַקטער, מחמת אין דער אָנגע-לעגענהייט האָבען זיך אַריינגעמישט אויסלענ-דישע פאַקטאָרען, ווי די רעגירונגען פון איראַק, סאַוד, אַראַביען און אַ טייל תימן. ווי בעקאַנט פיהרט נורי-פּאַשאַ זייז פערמיטלונגס-אַקציע אויך פונם קעניג איבן-סאַוד און דעם אימאַם פון תימן.

לאָנדאָן, 2 (יט״א טעלעפאָניש)

דער מיני. אידען איז קראַנק געוואָרען אויף ווינט-פּאָקען, און צוליב דעם האָט ער געמוזט אויפהערען צו אַמטירען.

מען רעכענט, אַז ער וועט געזונט ווערען ערב דער ערעפנונג פון דער פעלקער-ליגע-סע-סיע און וועט זיך אין איהר קאָנען פערזענליך בעטייליגען.

אפצושטעלען די עליה

ליגט נישט אין דער קאָמפּעטענץ פון הויך-קאָמיסאַר

אין׳ם מיניסטאַרען=ראַט טראַכט מען נישט...

לאָנדאָן, 2 (יט״א טעלעגראפיש)

מיט גרויס שפּאַנונג איז ערוואַרט געוואָרען די היינטיגע זיצונג פון ענגלישען מיניסטאַרען-ראַט, אויף וועלכער ס׳האָבען געדאַרפט אָנגע-נומען ווערען וויכטיגע בעשלוסען בנוגע ארץ-ישראל.

דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט, וואָס איז נאָכ-מיטאָג ערשינען וועגען דער זיצונג ווערט מיט קיין איין וואָרט נישט דערמאָנט די ארץ ישראל-דיגע פּראַגע.

ווי די יט״א דערוויסט זיך, ליגט בשום אופן נישט אין דער קאָמפּעטענץ פון הויך-קאָמיסאַר אָפּצושטעלען די עליה.

דער בלוטיגער שניט אין א״י

לויט אַנ׳אָפיציעלען בעריכט וועגען דער צאָהל קרבנות פון׳ם אַראַבישען סטראַיק

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראפיש)

ס׳איז היינט ערשינען אַנ׳אָפיציעלער בע-ריכט וועגען דער צאָהל טויטע און פערוואונ-דעטע אין ארץ ישראל זייט דעם אָנהויב פון די אונרוהען.

לויט דעם דאָזיגען בעריכט זענען פון 19 אַפּ-ריל ביזן 31 אויגוסט דערהרגעט און פערוואונ-דעט געוואָרען 1424 פּערזאָן: 261 טויטע, 442 שווער פערוואונדעטע און 721 זענען לייכט פער-וואונדעט געוואָרען.

לויט די נאַציאָנאַליטעטען טיילט זיך דער בלוטיגער שניט אויף פאָלגענדען אופן:

11 ענגלישע זעלנער זענען אומגעקומען ביי אַ צוזאַמענשטויס, 7 ענגלישע זעלנער זענען גע-פאַלען בעת פערשידענע פאַרפאַלען. 7 ענגלישע זעלנער פּאָליציאַנטען זענען שווער פערוואונ-דעט געוואָרען און 32 לייכט, 3 ענגלישע פּאָלי-ציאַנטען זענען דערהרגעט געוואָרען.

יודען: 73 טויטע, 150 שווער פערוואונדעט 261 לייכט פערוואונדעט. 2 יודישע פּאָליציאַנ-טען שווער פערוואונדעט.

מוזולמענער: 156 טויטע, 209 שווער פער-וואונדעט, 6 אַראַבישע פּאָליציאַנטען טויט 9 שווער פערוואונדעט, 13 לייכט.

לויט יט״א דערוויסט זיך, בעטרעפט די צאָהל יודישע טויטע נישט 73 נאָר 81.

יודיש-אַראַבישער 10-יאָהר-פּאַקט

אין משך פון דער צייט זאָלען אַלע שטרייט-ענינים רעגולירט ווערען

לאָנדאָן, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

דער אַלטער ענגלישער פּאַרלאַמענטאַריער און פּאָליטיקער, לאַנג-יעהריגער מיטגליד פון דער מאַנדאַטען - קאָמיסיע ביי דער פעלקער-ליגע, פון וועלכער ער איז ערשט נישט לאַנג אַרויסגעטרעטען, לאָרד לוגאַר. האָט היינט פער-עפענטליכט אין „טיימס״ אַנ׳אַרטיקעל וועגען דער לאַגע אין ארץ ישראל און געמאַכט וועגען דעם פאָרשלאָגען.

לאָרד לוגאַר שרייבט, אַז ס׳איז אונדערלאַז-באַר, אַז די איצטיגע לאַגע אין ארץ ישראל זאָל לענגער אָנהאַלטען. ס׳דאַרפען אָנגענומען ווע-רען ענערגישע שריט, אַז דער בריטישער פּרעס-טיזש און כבוד זאָלען געראַטעוועט ווערען.

דער לאָרד לעגט פאָר, אַז די יודען און אַראַ-בער זאָלען גערופען ווערען אויף אַ געמיינזאַ-מער קאָנפערענץ, וועלכער זאָל דערפיהרען צו אַ פערשטענדיגונג. אויב די צדדים וועלען זיך אָפּזאָגען צו קומען צו אַזאַ קאָנפערענץ, דאַרף מען זיך נעהמען ענערגיש צוריקצושטעלען די רוה און איינפיהרען קריגס-צושטאַנד.

אויב יאָ, דאַרף די קאָנפערענץ פאָרקומען אונטערן פאָרזיץ פון אַ נייטראַלער פערזענליכ-קייט, ס׳דאַרף איינגעפיהרט ווערען דורך דער קאָנפערענץ רוה, כאָטש אויף אַ געוויסען פער-יאָד אויפן באַזע פון גלייכע רעכט פאַר ביידע פעלקער, וואָס איז געווען דער פאָרשלאַג פון עמערי.

ער רוקט אויך אַרויס די קאָנצעפּציע פון אַ 10-יעהריגען פּאַקט צווישען יודען און אַראַבער, בעת וועלכען אַלע ענינים וועלען רעגולירט ווערען.

אַ סירישער אַראַבער

דער נייער פיהרער פון די טעראָר-באַנדעס אין ארץ ישראל

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

די סירישע פּרעסע טיילט מיט, אַז דער בע-קאַנטער פיהרער פון די סירישע אויפשטענדי-גע טאַוזי-בעק אל-קטאַווקאַדי, וועלכער האָט גע-שפּילט אַ גרויסע ראָליע אינם אויפשטאַנד פון די סירישע אַראַבער דעם לעצטען ווינטער — געפינט זיך איצט אין ארץ ישראל, וואו ער איז צוגעשטאַנען צו די אַראַבישע טעראָר-באַנדעס.

טאַוזי-בעק זאָל האָבען איבערגענומען די הויפּט-אָנפיהרונג פון דער טעראָר-אַקציע אין א״י און בעזונדערס — פון די איבערפאַלען אויף מיליטער-פּאַטרולען.

אָנגעהויבען די סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען ראַט

ביי דער יודישער אַגענץ

לאָנדאָן, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

היינט האָט זיך דאָ אָנגעהויבע די סעסיע פון אַדמיניסטראַטיווען ראַט ביי דער יודישער אַגענץ, ס׳האָבען אָנטיילגענומען 40 מיטגלידער פון ראַט ציוניסטען און נישט ציוניסטען. די סעסיע ווערט געפיהרט אונטערן פאָרזיץ פון הערבערט שפּייער.

אויף די פאָרמיטאָג-זיצונג זענען בעהאַנ-דעלט געוואָרען פינאַנץ-פּראַגען, אויף דער נאָכ-מיטאָג-זיצונג האָט פּראָפ. ווייצמאַן אָפּגעגעבען אַ וויכטיגען און אויספיהרליכען בעריכט וועגען דער פּאָליטישער לאַגע, בעזונדערס וועגען זיין לעצטער קאָנפערענץ צוזאַמען מיט בן-גוריון ביים קאָלאָניען-מיניסטער.

די דעבאַטע וועט זיך אָנהויבען נאָכדעם ווי ס׳וועלען בעקאַנט ווערען די בעשלוסען פון ענגלישען מיניסטאָרען-ראַט.

אַראַבישער באַרבאַריזם

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

נעבען פתח תקוה האָט אַ באַנדע אַראַבער פערניכטעט בוימער אויף אַ שטח פון 100 דונאַם.

אין דער געגענד רעננה האָבען אַראַבישע טעראָריסטען אויסגעריסען מיטן וואָרצעל אַ פּרדס בוימער אויף אַ שטח פון 60 דונאַם.

ס׳פערמעגען האָט געהערט צו בולגאַרישע יודען.

דעלעגאַציע פון ארץ ישראל

אויפ׳ן שלום=קאָנגרעס אין בריסעל

בריסעל, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

צום שלום-קאָנגרעס אין בריסעל, וועלכער עפענט זיך אונטערן פאָרזיץ פון לאָרד סעסיל, ווערט ערוואַרט אַ דעלעגאַציע פון ארץ ישראל, וועלכע וועט בעשטעהן פון יודען און אַראַבער.

בולגאַרישער קעניג ביי מוסאָליני׳ן

ר ו י ם, 22 (ספּ. טעל.)

דער בולגאַרישער קעניג באָריס האָט היינט בעלייגט אין וועניציאַנישען פּאַלאַץ אַ פּריוואַט-וויזיט מוסאָליני׳ן.

מינעס אויפ׳ן שאָסיי עזה—חן יונית

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

די מיליטערישע מאַכט האָט בעקומען פער-טרויליכע אינפאָרמאַציעס, אַז אויפן שאָסיי צווישען עזה און חן יונית (דרום ארץ ישראל) זענען דורך אַראַבישע טעראָריסטען אונטערגע-לעגט געוואָרען מינעס, און היות מיטן דאָזיגען וועג האָט געזאָלט אַרויספאָהרען אַ קאַראַוואַן מיליטערישע אויטאָס, האָט די מיליטערישע מאַכט אויפגעפאָדערט ד׳ מוכטאַרען פון די אַרו מיגע אַראַבישע דערפער. אַז זיי זאָלען אויף אויטאָס, וואָס וועלען געשטעלט ווערען אין זייער רשות, פאָראויספאָהרען. די מוכטאַרען האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו פאָלגען.

אַמינע אונטער אַנ׳אויטאָבוס

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראַפיש)

אונטער אַ יודישען אויטאָבוס נעבען הרצליה איז אַרונטערגעלאָזט געוואָרען אַ מינע. דער אויטאָבוס איז פולשטענדיג צושמעטערט גע-וואָרען. על פּי נס האָט קיינער פון די רייזענדע [illegible]

אַלגעמיינער יודישער וואָהל=בלאָק אין לאָדז

איז צושטאַנד-געקומען

נאָך לאַנגע פערהאַנדלונגען איז היינט פאַר-טאָג (ביים שליסען דעם נומער), צושטאַנד גע-קומען דער אַלגעמיינער יודישער וואָהל-בלאָק (אגודה, אומפּאַרטייאישע, פאָלקיסטען, רעווי-זיאָניסטען, פּועלי אגודת ישראל אוןווירט-שאַפטליכער בלאָק).

עס זענען אַרויסגעשטעלט געוואָרען די פאָל-גענדע קאַנדידאַטען אין די וואָהל-קרייזען:

אין 2-טען וואָהל-קרייז גייט: לעוושטיין, ד״ר שלאָסער.

אין 7-טען וואָהל-קרייז — ראָזענבערג, מאַר-גוליס.

אין 8-טען וואָהל-קרייז — ליפּשיץ.

אין 9-טען — באַלבערישסקי, דאָבראַניצקי, לעווין.

אין 10-טען — ליבערמאַן, ליבערטאָ, רוס, ווייצמאַן.

גען. רידז-שמיגלי בעשאנקען
מיט'ן העכסטען פראנצויזישען ארדען

נ א נ ס י. 2 (ספ. טעל.)
היינט. אינ'ם צווייטען טאג פון די מאנעווערס, איז דער גען. רידז-שמיגלי פייערליך דעקארירט געווארען דורכ'ן פרעזידענט לעברען מיט דער גרויסער סטענגע פון „עהרען-לעגיאן".
דער גען. סטאניעוויטש איז אין נאמען פון פרעזידענט נאמינירט געווארען אלס קאמאנדאר פון עהרען-לעגיאן.
אויך דער פולק. סטשעלעצקי און דעם גען. רידז-שמיגלי'ס אדיוטאנטען זענען דעקארירט געווארען מיט קרייצען פון עהרען-לעגיאן.

70-יעהריגע ניאניע איז ווארשא
ווארפט ארויס א יודיש קינד אין דער ווייסעל

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)
די ווארשאווער פאליציי איז ווידער אלאר-מירט געווארען דורך א סענסאציאנעלען קינ-דער-רויב.
די 70-יעהריגע ניאניע, עלזשביעטא אסאבא, איז ארוים אין גאס שפאצירען מיט דער 11-חדשים'דיגער טאכטער פון די ראזענצווייגס (סטאלאווע 32). דאס קינד איז געלעגען אין א וועגעלע און די אלטע ניאניע האט עס געפיהרט אויפן וועג איז די אלטע ניאניע אפגעטראטען אין א שענק, דארט געמאכט א שטארקע כוסע און דערנאך אוועק מיטן קינד צו דער ווייסעל.
צוקומענדיג צום ברעג טייך האט זי דאס קינד ארויסגענומען פון וועגעלע און עס ארייג-געווארפען אין טייך...
צופעליג האבען עס בעמערקט צוויי פער-בייגעהענדיגע קריסטען, וועלכע האבען ארוים-געראטעוועט דאס קינד און נאכגעלאפען די אלטע מכשפה, וועלכע זיי האבען אויך פער-האלטען.
מען האט דאס קינד אפגעטראגען אין קא-מיסאריאט.
דארט זענען שוין געווען די עלטערן ראזענ-צווייג, וועלכע זענען געקומען מעלדען, אז דאס קינד איז זיי פערשוואונדען. די אלטע איז ארעס-טירט.

—*—

די „רעשטלעך" אין די ווארשאווער קהלה-וואהלען?

ווארשא. 2 (טעלעפאניש)
דער וואהל-קאמיטעט האט בעטראכט א ריי פארשלאגען און בנוגע די פערבינדונגס-ליסטען איז בעשלאסען געווארען, אז פון די אזויגערופענע „רעשטלעך" זאלען קאנען געניסען בלויז די ליסטעס, וועלכע האבען אנגעצייגען אליין ווענינסטענס כאטש ביז 1 מאנדאט. אויב א ליסטע האט מיט איהרע שטימען נישט אנגעצייגען קיין איין מאנדאט, ווערט מען מיט די רעשטלעך זיך נישט קאנען ראטעווען. ביי די קליינע גרופירונגען האט דאזיגער בעשלוס אנגעמאכט א גרויסע מהומה, ווייל די עיקר-האפנונגען זייערע זענען געווען געבויט אויף די „רעשטלעך".

„ZIEMIAŃSKA"
ZNANY WIRTUOZ PIANISTA **Aleksander Dorian**
ZE SWYM PARTNEREM **ARZEWSKIM** ◆ **Koncert na dwa fortepiany**
LOKAL PO REMONGIE OTWARTY JEST DO GODZ. 1-ej W NOCY.

די איינציגע שולע, וועלכע גאראנטירט אן'אמת'ע יודישע ערציהונג איז בור
„תחכמוני"
שענקעוויטשא ...
טעל. 143-78
איינשרייבונגען טעגליך אין קאנצעלאריע פון 10 ביז 2 נאכמ. און פון 5 ביז 7 ...

GIMNAZJUM MĘSKIE i SZKOŁA POWSZECHNA
I. Kacenelsona
ul. ZAWADZKA 43, tel. 151-79.
מיט אנמעלדונגען פאר נייע שילער, זיך צו ווענדען אין קאנצעלאריע טאג-טעגליך פון 10—2 פארמיטאג און פון 6—7 נאכמיטאג.
דער אנהויב פון שול-יאהר איז דאנערשטאג, דעם 3. סעפט. 9 פריה.
אין גן-ילדים (פרעבעל-שולע) ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 4 יאהר אן.
די דירעקציע.

בעקאנטמאכונג.
מיר מאכען בעקאנט דער לאדזשער יודישער בעפעלקערונג, אז נאך א גרינדליכען רעמאנט, איז ערעפענט געווארען
דער גרויסער ענגלישער זאל
אלעע 1-טער מאי 2 און איז צו פערדינגען אויף חתונות, בעלער, פערזאמלונגען, חינוך א. ז. וו.
דער זאל איז איינגעארדנעט לויט די נייעסטע מאדערנסטע טעכניק און מיט אלע בעקוועמליכקייטען, ווי די נייעסטע געשירען מיש-בעשטעק, ווי אויך הערליכע בעלייכטונג און שעהנע דעקאראציעס. שטרענג כשר. בעמ.: ס'ווערט געדאווענט ראש השנה, יו"כ מיט גוטע חזנים און א גוט איינגעשטודירט כאר. מיט אכטונג דער אינהאבער.

FABRYKA NAPOI GAZOWYCH
R. Frydwald
Piłsudskiego 69, tel. 190-48
עמפפעהלט
סאדעוואסער - לעמאנאד
וואס ווערט אפגעשיקט פינקטליך אהיים
בעשטעלונגען ווערען אנגענומען א גאנצען טאג.

7-קלאסיגע יונגעל-שולע
ב. האמער
פילסודסקיעגא 45

העכער 20 יאהר איז דאס די שולע פון די פיינסטע און יודיש - אריסטאקראטישסטע פאמיליעס אין אונזער שטאט.
די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 9—2 און פון 4 - 6.

Doktór
M. Kalisz
אוגיווערזיטעט אין ראסטאק
צאהן-ארצט
סטאמאטאלאג-כירורגיע
פיעראצקיעגא 7 (עוואנגעליצקא)
טעל. 108-26
אויפנעהם-שעה'ן פון 3—7.
צוריקגעקעהרט

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגעצויגען מאכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאנץ ניי ווי אויך נייע היטען צו
3.50
„TOLA"
25 Zawadzka 25

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוועס-טער, שוויגערין, שנור און טאנטע
נ"ע משפע וואלמאן
אשת ר' גרשון נ"י
אין עלטער פון 44 יאהר.
די לוי' קומט פאר היינט, דאנערשטאג, ד. 3-טען סעפטעמבער 1936, 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז זגערזשער 8, וועגען וואס עס מיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע פאמיליע.

א עונג יום-טוב
קאנט איהר נאר האבען אין גוט-בעקאנטען און שטרענג כשר'ן
פענסיאנאט
„NICEA"
KOLUMNA, Krakowska 3.
דער פענסיאנאט געפינט זיך אין בעס-טען, גרעסטען און שענסטען וואלד פון קאלומנא. פרישע און געשמאקע שפייזען. פינקטליכע און זארגפעל-טיגע בעדינונג.
אויף די יום-טובים וועט דאווענען א ספעצ. אנגאזשירטער חזן
אויפ'ן פערלאנג ספעצ. דיעטעטישע קיך צו זעהר מעסיגע פרייזען
איינפארמאציעס און לארו:
בײ ר' חיים ווערדינגער
אנדראווא 5, טעל. 215-24
און אויפ'ן ארט אין קאלומנא.
די נעסט וועלכע וועלען ...

לאדזשער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן-פאריין
אויף פיעטריקאווער 31 וו. 22
טעלעפאן 264-38.
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אוונט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות, אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגער-זשער און לימאנאוסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—10 אוונד אויף גארוטא-ווויטשא 13. —::— צונגענליכע פרייזען פאר ארבייטסלאזע — הנחה.

I. Suchowczycki
כירורג
GDANSKA 11, tel. 123-47
(רוג 11-טער ליסטאפאד)
צוריקגעקעהרט
און נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Lek. Dentysta
St. Gelberg
Zawadzka 14, tel. 108-33
צוריקגעקעהרט.

Dr. **I. Piechowicz**
ספעציאליסט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
שרודמיעסקא 18, טעל. 107-79.
נעמט אן פון 8—10 פרי און פון 3—7 אוו.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעהמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו.
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR.
S. Kantor
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוואכע)
90 פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 6—9 אוו

Dr. med.
J. GOLDBERG
ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Śródmiejska 20, tel. 186-13.
נעמט אן פון 11—1 און פון 7—8 אוונד

Dr. med.
Klara Margolis
קאבינעט פאר פיזיקאלישער היילונג
Piotrkowska 113, tel. 165-17
צוריקגעקעהרט.

Dr. med. **J. Schlosser**
כירורג
ul. CEGIELNIANA 30
tel. 122-16
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 4—7 אוונד.

DR.
Michał URBACH
נערוועזע און אינערליכע קראנק-הייטען און פיזיקאלישע טעראפיע
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 נאכמ.
Zawadzka 15 m. 6 tel. 148-83

Dr. I. ZYW
כירורג
צוריקגעקעהרט
11-go LISTOPADA 17,
Telefon 123-41
נעמט אן פון 1—2 און פון 5—7 אוונד

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זגערזשער 11, טעלעפאן 246-09.
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med. **Niewiażski**
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט. 1-טער שטאק
נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 64, tel. 185-49
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אוונד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג.

Dr. med
J. Nadel
ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעיא 4, טעל. 228-92.
נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאג.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג-כירורג
ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און אורין-קראנקהייטען
NAWROT 8, tel. 219-90
נעהמט אן פון 4—7 נאכמיטאג
צוריקגעקעהרט.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג - אוראלאג
האט זיך איבערגעצויגען אויף
Piotrkowska 121, tel. 139.88
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האַרץ און סקלעראז קראנקהייטען
145 פיעטריקאווער
טעל. 126-02
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אוו.

ווילדע אטאקעס אויף אירון

די אויפשטענדיגע קאנען זיך אבער נישט בעריהמען מיט זיגען

הענדאיע, 2 (ספּ. טעל.)

אפטיילונגען פון די אויפשטענדיגע האבען טישוואך אין אוועגד אנגעהויבען אן׳ענערגישע אטאקע אויף אירון און זאלען האבען פערנומען א טייל בערגלעך אין סאן-סעבאסטיאן. דאס אנגעהויערע פייער פון די הארמאטען זאל האבען געצוואונגען די רעגירונגס - אפטיילונגען פאמעליך צוריקציהען זיך פון די פערנומענע פאזיציעס. דאס ארטילעריע - פייער דויערט.

לאנדאן, 2 (ספּ. טעל.)

דער רייטער-קארעספאנדענט אין הענדאיע בעשטעטיגט, אז די אויפשטענדיגע האבען זיך ארייגעריסען אין בעהאביע, וואו עס קומען פאר פערביסענע שלאכטען אויף די גאסען. די פרויען, קינדער און זקנים האבען פערלאזט די שטאט פארן ארייגגיין פון די אויפשטענדיגע. אסך זעלנער פון דער רעגירונגס-ארמעע זאלען האבען אריבער די פראנצויזישע גרעניץ, וואו זיי זענען ענטוואפענט געווארען דורך די פראנצויזישע זשאנדארמען.

וויטערדיגע דימיסיעס אין ראטען-פערבאנד

בערלין, 2 (ספּ. טעל.)

דאס דייטשע אינפארמאציע-ביורא איז מודיע, אז לויט אפיציעלע אינפארמאציעס פון מאסקווע, איז דער ביז-איצטיגער ערשטער פערטרעטער פון לאנדווירטשאפט-קאמיסאר, מוראלאוו צוריקגעצויגען געווארען פון זיין אמט.

לויט ידיעות פון דיזעלבע קוועלען האט דער ביז-איצטיגער לייטער פון דער באנק פאר לאנגטערמיניגע קרעדיטען, טומאנאוו, בעקומען די דימיסיע.

בלוטיגע שלאכט צווישען אוקראינישע נאציאנאליסטען און קאמוניסטען

לעמבערג, 2 (טעלעפאניש)

אין א דארף נעבען טארנאפאל איז אויסגעבראכען א בלוטיגע שלאכט צווישען אוקראינער נאציאנאליסטען און קאמוניסטען. עס זענען דא עטליכע טויטע און עטליכע צעהנדליג פערוואונדעטע. עטליכע צעהנדליג הייזער זענען דעמאלירט געווארען.

דעמיסיע פון פרעמיער געמבעש

בודאפעשט, 2 (ספּ. טעל.)

דער פרעמיער געמבעש האט דימיסיאנירט פון זיין אמט אלס מיניסטער פאר נאציאנאלער שוץ. אויף דעם דאזיגען אמט זייבעם איז בעשטימט געווארען דער גענעראל-פארוטשניק סאמקוטי.

דער „יודישער מאמענט“ אין שפאניען

די אויפשטענדיגע טוען נאצי-ארבייט

בארצעלאנא, 2 (יט״א טעלעגראפיש)

אין די געגענדען, וועלכע זענען פערנומען דורך די שפאנישע אויפשטענדיגע, ווערט געפיהרט א העפטיגע אנטיסעמיטישע ארבייט.

אין סאראגאסא זענען ארעסטירט געווארען 3 יודישע בעאמטע, וועלכע האבען געארבייט אין א ווארען-הויז. זיי זענען אפגעשיקט געווארען קיין קארונא, פון דאנען דארפען זיי דעפארטירט ווערען. וואס מיט זיי איז געווארען איז נישט בעקאנט.

אין וואלידאליד זענען אין די אמטען אויסגעהאנגען געווארען פלאקאטען מיט די פראטאקאלען פון זקני ציון.

דאגעגען אין קאטאלאניען, וועלכע איז פערנומען דורך דעם רעגירונגס-מיליטער, האבען די יודען אנדערע שוועריגקייטען.

די לאקאלען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז פערנומען געווארען דורך דער מאכט מיטן מאטיוו, אז מ׳דארף פיהרען א קאנטראל איבער אלעם. א גרויסע צאהל געשעפטען פון יודען, וועלכע זענען אנטלאפען פון שפאניען, זענען קאנפיסקירט געווארען, צוליבן מאנאפאליזירען פון עקספארט וועלען ליידען פיל יודישע פירמעס.

טראצקי איז ארום איהם

אסלא, 2 (ספּ. טעל.)

טראצקי׳ס אדוואקאט האט דערקלערט, אז טראצקי האט בדעה אנצוקלאגען אין געריכט די נארוועגישע קאמוניסטישע פארטיי און די רעכטע נארוועגישע „נאציאנאלע אוניע“, ווי אויך די פרעסע-ארגאנען פון ביידע גרופירונגען — אויף ענטשעדיגונג פאר די היזקות, וואס ער האט געהאט צוליב די לעצטע אנגריפען אויף איהם.

מאסקווע, 2 (ספּ. טעל.)

אינ׳ם ענטפער פון דער נארוועגישער רעגירונג אויף דער סאוויעטישער נאטע ווערט אונטערגעשטראכען, אז טראצקי מיט זיין ווייב האט בעקומען אזיל-רעכט אין נארוועגען מיט׳ן תנאי, אז ער וועט זיך נישט אקטיוו פערנעהמען מיט דער לויפענדער פאליטיק. ער דערפילט זיין הבטחה און דעריבער וועט ער ווייטער געניסען פון זיין אזיל-רעכט, ווי אנדערע פאליטישע עמיגראנטען.

אנטי-יודישע געשעהענישען אין זאמבראוו

ווארשא, 2 (יט״א טעלעפאניש)

דינסטאג זענען אין זאמבראוו, לאמזשער קרייז, בעת א יאהרמארק פארגעקומען אנטי-יודישע געשעהענישען.

יט״א האט בעקומען וועגען די דאזיגע געשעהענישען פאלגענדע אפיציעלע פרטים: בעת א יאהר-מארק אין זאמבראוו זענען געקומען עטליכע הנדערט פערזאן פון דער אומגעגענד. בעתן מארק איז געקומען צו אנטי-יודישע געשעהענישען. 3 סטראגאנעס זענען דעמאלירט געווארען, און איין יודישער וואוינונג זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען. קיינער איז נישט פערוואונדעט געווארען. די 2 ארטיגע פאליציאנטען האבען צוריקגעשטעלט די ארדנונג.

גרויסע שרפה אין ווארשא

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)

היינט פארנאכט איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אין דעם 6-שטאקיגען הויז אויף ראג מארשאלקאווסקא 75 און זילטשא 35. דאס פייער איז ענטשטאנען אויפ׳ן זעקסטען שטאק, וואו עס געפ... זיך דאס רוב קינסטלער-אטעליעס, און וואו עס זאוינען די פאפולערע-מאלער ניזשענסקי, סקולפטאר יאצקאווסקי קונסט - זאמלערין פאקזשעוויצקא-בזשאזאסקא, ביי זיי זענען פערברענט געווארען בילדער, סקולפטורען, אנטיקען פאר הונדערטער טויזענדער זלאטעס.

דאס פייער האט זיך שפעטער אריבערגעטראגען אויפ׳ן 5 שטאק, און עס זענען אפגעברענט געווארען אייניגע פריוואט-וואוינונגען. די היזקות זענען זעהר גרויס.

די גריכישע רעגירונג

פערזיכערט אפיציעל איהר פריינדליכע בעציהונג צו יודען

אטען (יט״א) אלס ענטפער אויף דער בעגריסונגס-דעפעשע, וואס איז ארויסגעשיקט געווארען דער נייער גריכישער רעגירונג דורך הרב-הכולל ד״ר צבי הערץ און פרעזעס פון דער סאלאניקער קהלה א. גאטעניא, האט דער פרעמיער מעטאקסאס איבערגעשיקט דער קהלה אויסדרוקען פון דאנק, פערזיכערענדיג די יודישע בעפעלקערונג, אז די רעגירונג וועט פארזעצען צו פלעגען די דזעלבע געפיהלען פון סימפאטיע פאר די יודישע בירגער, וואס די פריהערדיגע גריכישע רעגירונגען. דער פרעמיער פערזיכערט, אז ער איז שטענדיג געווען א פריינד פון יודען.

מ׳נ. בעק פארט קיין נירענבערג?

פאריז, 2 (ספּ. טעל.)

„ל׳אינפארמאסיאן“ איז מודיע, אז דער פוילישער אויסערן-מיניסטער בעק איז איינגעלאדען געווארען אויפ׳ן נאציאנאל-סאציאליסטישען קאנגרעס אין נירענבערג

גרויסע מאניפעסטאציע אין מאסקווע

מאסקווע, 2 (ספּ. טעל.)

פארן לענין-מאוזאלעאום אויפ׳ן רויטען פלאץ האבען היינט דעפילירט 600 טויזענד יוגענדליכע אין שייכות מיט׳ן „אינטערנאציאנאלען יוגענד-טאג“.

נאך 700 עולים קיין א״י

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)

דעם קומענדיגען דינסטאג פאהרען ארויס פון ווארשא נייע 700 עולים קיין ארץ-ישראל. זיי פאהרען אין ספעציעלע 13 וואגאנען. צווישען די דאזיגע עולים איז דא א סך עמיגראנטען פון די באלטישע לענדער. זיי פאהרען דורך ווארשא, ווייל אויפ׳ן באלטישען ים הערשען איצט גרויסע שטורעמס.

הגם לויט די לעצטע ידיעות, איז נישט צו רעכענען, אז די עליה זאל אפגעשטעלט ווערען — ווייסט מע נאך נישט אינ׳ם פאלעסטינא-אמט ווען עס וועט אפפאהרען דער ווייטערדיגער טראנספארט עולים. מ׳ווארט אויף אינסטרוקציעס פון לאנדאן און ירושלים.

לופט-קאמוניקאציע צווישען פוילען און א״י

סאלאניקי (יט״א) אין סאלאניקי האט געווייזט דער דירעקטאר פון דער פוילישער לופט-ליניע „לאט“ ה׳ פאניאטאווסקי, וועלכער איז אפגעפאהרען קיין ראדאס. די רייזע שטעהט אין צוזאמענהאנג צו פערלענגערן די לופט-קאמוניקאציע דורך ראדאס.

מיליטערישער פליה-פלאץ אין דזשעניו

ירושלים, צוליב די אפטע אנפאלען אויף מיליטער מצד די אראבישע טעראריסטען אין די דזשענין-בערג, האט די מיליטער-מאכט נישט ווייט פון דזשענין פערלעגט א מיליטערישען פליה-פלאץ.

15 יאהר נהלל

ירושלים, די טעג איז געווארען 15 יאהר זייט די ערשטע מיטגלידער זייט די ערשטע מיטגלידער פון נהלל האבען זיך בעזעצט אין דער דאזיגער קאלאניע פון עמק. צוליב דער לאגע אין לאנד וועט די דאזיגע דאטע אין דער געשיכטע פון נהלל נישט געפייערט ווערען ווי עס איז געהאט געווען געפלאנט.

טאג - טעגליך

אונטער „ווירטשאפטליכקייט“

דער וויזיט פון ד״ר שאכט אין פאריז האט ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג אין דער וועלט. ער איז אבער געבליבען פערהילט אין א געדיכטען נעפעל פון סודות׳דיגקייט. גארנישט פון די געשפרעכען זיינע מיט די פראנצויזישע מיניסטארען איז אדורכגעדרונגען צו דער עפענטליכקייט, און אויך קיין אפיציעלער קאמוניקאט איז נישט ארויסגעגעבען געווארען.

לויט אלע השערות אבער און וואהרשיינליכקייטען האט ד״ר שאכט, טראץ זיין לייקענען, זיך בעמיהט צו שאפען אניאלגעמיינעם פאליטישען פלאטפארם.

דא קאן מען דריגגען גאנץ קלאהר און זיכער פונ׳ם נישט צווייפעלהאפטען ענטפער פונ׳ם פרעמיער בלום אויף דעם אפענעם בריף פונ׳ם קאמוניסטישען פידרער טארעז, וועלכער איז ארויסגעטרעטען געגען א פאליטישער פערשטענדיגונג מיט׳ן ד״ר שאכט.

אין זיין ענטפער האט דער פרעמיער בלום בעטאנט, אז די פראנצויזישע רעגירונג וועט נישט איבער זיין אויפ׳ן כבוד פון פראנקרייך, אז זי וועט אנגעמען אלע שריט אין די אינטערעסען פון איהר זיכערקייט. און אז זי פערגעסט נישט, דאס א פאליטיק פון שוואכקייט קאן שטעלען אין סכנה דאס פראנצויזישע פאלק און דעם שלום. „איך חיל דעריבער נישט אין קיין שום מאמענט — אפילו נישט אינ׳ם טאג, ווען דאס מיליטער-דינסט אין דייטשלאנד איז פערלענגערט געווארען — אפווארפען געשפרעכען, וועלכע קאנען אויפ׳ן ווירטשאפטליכען, פינאנציעלען אדער פאליטישען געביט דערמעגליכען אנ׳אלגעמיינע רעגולירונג פון „אייראפעאישע פראבלעמען“.

דערווייל וויסט מען, אז דער ד״ר שאכט איז אוועקגעפאהרען פון פאריז אהן קאנקרעטע רעזולטאטען, אבער — א צופרידענער פון דעם, וואס א קאנטאקט איז דאך אנגעקניפט, און די געשפרעכע וועלען ווייטער געפיהרט ווערען —

„אבי האנדעל שעדל“ !

מ.

אונזער וואָרט

ערב נירענבערג

אין שייכות מיט דעם נאהענטען נאציאנאל-סאציאליסטישען „פארטיי-טאג“ אין נירענבערג, וועלכער וועט היי־יאהר אוודאי אויספאלען בעוונג דערס פייערליך צוליב די גרויסע זיגען פון דער נאצישער פאליטיק אויפ׳ן אינטערנאציאנאלען פעל קער-פארום — ווייסט מען, אז עס זענען שוין אויך גרייט די גרויסע טעפ ספעציפיש יודישע מאכלים, וואס וועלען בעטעמ׳ען און בעווירצען די פינסטערע סעודה פון די וועלט-פערפעסטער, און וואס וועלען זיי זיכער פערשאפען דעם גרעסטען פערגעניגען דורך די נייע פעטיגקייטען וואס וועלען געצאפט ווערען פונ׳ם חרוב׳ען יודישען ארגאניזם אין דייטשלאנד.

מיט דער געוועהנליכער דייטשער גענויקייט און מעטאדישקייט ווערט איצט געמאכט דער סך הכל פונ׳ם יודישען פערמעגען אין לאנד, וואס וועט אוודאי קאנפיסקירט ווערען, אדער -- עס וועט אויף איהם אוודאי ארויפגעלייגט ווערען א ספעציעלער שווערער שטייער.

עס איז ידוע, אז אין די נאצי-קרייזען נורטעוועט איצט א געדאנק (געדאנקען האבען זיי אויך !..) דאס די יודען מוזען צאהלען א ספעציעלען יודען-שטייער, ווייל — זיי ווערען אין מיליטער-דינסט נישט ארייגעצויגען און פונדעסטוועגען „געניסען זיי צוגלייך מיט אלע דייטשע דיי־ט־אנגעהעריגע פון פאטערלאנדס - שוץ דורך דער דייטשער ארמעע“..

ד. ה. או סוף כל סוף מעגען מיר רוהיג שלאפען : די דייטשע יודען זענען דאך נישט הפקר־פעטרישקע — זיי געניסען פונ׳ם פאטערלאנדס-שוץ. אי״ה, אז דער אייבערשטער וועט העלפען און מען וועט שוין מיט מזל האלטען דערביי, מען וועט אנהויבען צו „לאזען די גאזען“, וועט מען זיי אוודאי ארייגזעצען אין קאנצענטראציע-לאגער, און זיי וועלען זיין זיכער, ווי ביים טאטען אין ווייגגארטען.

הכלל, דערווייל איז ערב חגא, ערב דעם גרויסען פארטיי-טאג פון די מאדערנע מאקאברישע ס„זינגער פון נירענבערג“...

ב.

40-יעהריגער יוד „רויבט“ צו א 17-יעהריג מיידעל

צי האט רעכט א 40 יאהריגער מאן חתונה האבען מיט א 17 יאהריגער, נישט דערפאהרענער פרייליין, ווען איהרע עלטערן זאגען זיך ארויס קאטעגאריש געגען דעם ? צי קאן אזא מין טאט אינטערפרעטירט און אויסגעטייטשט ווערען אלס א גוואלד-טאט ?

דער דאזיגער פראגע דארף איצט אפענטפערען די ווילנער געריכטליכע אויספארשונגס-מאכט.

ס׳איז נעמליך ארייגעפלאסען ... פאליציי אנ׳אנקלאגע פון יודישען סוחר בר״ר דווארסקי אין וועלכער ס׳ווערט דערציילט פאלגענדע געשיכטע :

דווארסקי האט א 17-יאהריגע טאכטער, וועלכע איז זעהר א געראטענע און שעהן מיידעל.

אויף דעם יונגען שיינעם מיידעל האט פערווארפען זיין נעץ אנ׳אלטער דאן זשואן דער 40 יאהריגער י. ר. וועלכער האט מיט איהר פערפיהרט א בעקאנטשאפט און בעוויזען צו פערליבען איהר אין זיך.

דעם דערפארענעם דאן-זשואן איז דאס נישט אנגעקומען שווער. די 17-יאהריגע נאאיווע יודישע מיידעל איז ארייגעפאלען מיט׳ן קאפ אין דער צושפרייטער נעץ און איינמאל האט זי אפען דערקלערט איהרע עלטערן.

— איך וויל חתונה האבען מיט ר״ן. ער איז אין מיר פערליבט און האט מיר געמאכט אנ׳אפיציעלען פארשלאג.

די עלטערן האבען זיך קאטעגאריש ארויסגעזאגט געגען שידוך און גענומען איבערצייגען די טאכטער. בעת מעשה איז דאס זיי געלונגען. אויף מארגען אבער האט זי פערגעסען אהן איהר הבטחה און זי איז פערשוואונדען געווארען. אין אייניגע טעג ארום האבען די עלטערן זיך דערוויסט, אז זי האט חתונה געהאט מיט׳ן 40 יאהריגען פערפיהרער.

די עלטערן האבען אריינגעטראגען אנ׳אנקלאגע אין פאליציי בעשולדיגענדיג ר״ן אין דעם, אז ער האט פערפיהרט זייער טאכטער, אויסנוצענדיג איהר יונגען עלטער און נישט דערפאהרענקייט און חתונה געהאט מיט איהר טראץ דעם ווילען פון די עלטערן, וועלכע האבען רעכט דערציהען אין אזעלכע פאלען ביז וואנען דאס קינד איז נישט פיליאהריג.

די פראקוראטור וועט איצט דארפען לעזען דעם פראבלעם צי איז זייער אנקלאגע בערעכטיגט און אויב יא, טא צי איז פאראן א יורידישער גרונט צוצוציהען ר״ן צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

Dr. Zalcwasser
כירורג
CEGIELNIANA 19, tel. 125-27
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 1–2 מיטאג און פון 4–6.30 אוונט

Dr. med. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאוואדזקא 6, טעל. 234-12
נעמט אן פון 8–11 נאכמ. און פון 6–8 אוונט

די ערנסטע לאַגע פון די יודען אין דאַנציג

די דאַנציגער יודען זענען איצט איז געפאַהר צו האָבען דעם זעלבען גורל, וואָס זייער ברידער אין דייטשלאַנד

ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ פון מ. גאָלדשטיין

דאָס קליינע דאַנציג, דאָס ביז־איצטיגע מוזיניקל פון פעלקערבונד, האַלט שוין זייט מעהרערע וואָכען אין שפּאַן די אינטערנאַציאָנאַלע עפענטליכקייט. מען קען גאָרנישט פערשטעהן, צי איז עס ווירקליך מעגליך, אַז אין אַ שטאָט, וואָס געפינט זיך אונטער דעם שוץ פון פעלקערבונד און וואו עס געפינט זיך אַ הויך־קאָמיסאַר פון פעלקערבונד, זאָל מען מאַכען חוזק פון אַלע בעגריפען פון רעכט און גערעכטיגקייט, פון פעלקערבונד אידעאַלען און בכלל פון מענשליכקייט.

לײדער איז עס אַן אומבעשטרייטבאַרער פאַקט אַז דאָס קליינע דאַנציג, וואו עס געפינען זיך אינגאַנצען 400,000 נפשות, און פון זיי געהערען די גרעסערע מעהרהייט פאַקטיש צו די נישט־היטלעריסט׳שע פאַרטייען, ווערט טאָג־טעגליך אַלץ מעהר מיט די פיס געטרעטען די אַלע שעהנע מענשהייטס־אידעאַלען און ס׳איז נישטאָ קיין אינטערנאַציאָנאַלע קערפּערשאַפט, וואָס זאָל זי רופען צו אָרדנונג.

עס איז ממש צו בעוואונדערן דעם אירלענדער. שאָן לעסטער, דעם הויך־קאָמיסאַר פון פעלקערבונד אין דאַנציג. אויך זיינע געגנער זעהען, אַז ער איז אַ העלד. ער שטעהט, כאָטש איינזאַם, דאָך ווי אַ העלד אויף דער וואַך, צו דערהאַלטען דעם פּרעסטיזש פון פעלקערבונד אויף וויפיל עס איז נאָר מעגליך. וואָס פאַראַ צרות האָבען זיי איהם דען שוין נישט געטאָן? ער איז ביי זיך ווי אין אַרעסט. ביי זיין ביוראָ שטעהט „געסטאַפּאָ״־בעאַמטע. כלומרשט היטען עס, אַז מען היט, אַז מען זאָל איהם גאָרנישט טאָן. אין דער ווירקליכקייט לאָזט מען קיינעם צו איהם נישט צו. עס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ ספּעציעלע פאַראָרדנונג אין וועלכער עס ווערט געדראָהט אַ גרויסע שטראָף פאַר קומען מיט איהם אין פאַרבינדונג. די היטלער־פּרעסע לאַכט אויס לעסטערן אין דער גאָר׳ער עפענטליכקייט. מען האָט צו איהם צוגעשיקט אַ גרויסען מעבעל־וואַגאָן, אַז ער זאָל זיך אַרויסציהען. דער קליינער היטלער — איז דאַנציג — אַלבערט פאָרסטער — האַלט די שענדליכסטע רעדעס געגען לעסטער׳ן, און ער שווייגט.

דערפאַר שווייגט נישט דער היטלעריסטישער סענאַט, מען האָט אָפען צובראָכען די קאָנסטיטוציע, רואינירט די אָפּאָזיציע, איבערגעגעבען אַלע פּאָליטישע שטאַאַטס־ענינים אין די הענד פון די „געסטאַפּאָ״, וואָס געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון בערלינער בעאַמטע, פערבאָטען די שחיטה — מען טוט אַלץ וואָס מען קען, פולשטענדיג לויט דעם בערלינער מוסטער. מען ערוואַרט דאָ אין די מאַסגעבענדע קרייזען, אַז אויב עס וועט נישט קומען אַ שטערונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטישער וועלט, וועט מען האָבען, טראָץ עס איז אַנוועזענד אַ הויך־קאָמיסאַר פון פעלקערבונד, די נירענבערגער געזעצען און בכלל אַלע אַרישע און אַנדערע יודען־פיינדליכע באָיקאָט־בעשטימונגען פון דייטשלאַנד.

ווי אין דייטשלאַנד האָבען די יודען און בכלל די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען בעקומען אַן אונטערשטיצער אין היגען קאַטוילישען קירכען־פירשט, ביסקופּ אָ׳רורקאַ. ער האָט אַרויסגעלאָזט אַ „הירטען־בריף״ צו זיינע גלויביגע אָנהענגער. דער דאָזיגער בריף איז דורך די גייסטליכע זונטאָג געלייענט געוואָרען פון די קאַנצעלס אין די קירכען. אין זעלבען בריף האָט דער בישאָף שאַרף פּראָטעסטירט געגען דעם צובּרעכען די דאַנציגער קאָנסטיטוציע און דאָס שענדען די רעליגיעזע רעכט פון די פערשידענע בעפעלקערונגס־גרופּען. די היגע קאַטוילישע צייטונג, וואָס האָט אָפּגעדרוקט דעם דאָזיגען בריף האָט מען קאָנפיסקירט.

עס איז קלאָר, אַז די היגע יודישע געזעלשאַפט לעבט מיט גרויס שרעק און מען ווייסט נישט, וואָס דער מאָרגענדיגער טאָג וועט ברענגען. ביז איצט האָט מען געגלויבט, אַז פּוילען וועט זיך בעמיהען צו דערהאַלטען דעם סטאַטוס־קוואָ. אָבער מען זעהט אַז פּוילען איז פולשטענדיג מסכים מיט די האַנדלונגען פון דאַנציגער סענאַט. דער אינטערנאַציאָנאַלער כאַראַקטער פון דאַנציג אויפ׳ן אויסערן־פּאָליטישען געביט וועט בלייבען ווי ביז איצט. די שטאָט וועט ווייטער זיין אַ „פריישטאַט״, מיט אַ זעלבסטשטענדיגע פערוואַלטונג. וואָס וועט אָבער האָבען אַלע דירעקטיוועס פון בערלין. בערלין וועט האָבען, אָדער בעסער געזאָגט, זי האָט שוין רעכט אין דאַנציג. די דאַנציג־פּאָליטיק אויפ׳ן ווירטשאַפטליכען געביט האָט פּוילען.

אַלענפאַלס די לאַגע פון די יודען אין דאַנציג איז זעהר אַ פערצווייפעלטע. עס געהט נישט אין די 7,000 נפשות, נאָר אין דעם קענען אויסלאַכען, אויסשפּעטען אַלע פעלקער־פריידליכע און מענשליכע אידעאַלען אין אַ שטאָט, וואו עס איז דאָ אַ הויך־קאָמיסאַר. זאַמלען אויפ׳ן נידריגסטען אָרט … טען פון פעלקערבונד און פון אַלע אינטערנאַציאָנאַלע אידעאַלען. דאָס טוט זעהר וועה.

אַ גרויס נחת־רוח האָט מען דאָ געהאַט פון … אַליאַרם־דעפּעשע, וואָס ד״ר סטיפען ווייז האָט צו… שיקט צום פּרעזידענט פון ראַט פון פעלקערבונד … ניסטער אידען. און די דעפּעשע פון פּוילישען … דעפּוטאַט ד״ר עמיל זאָמענשטיין, צום פּויליש… אויסערן־מיניסטער בעק, וועגען דער לאַגע פון יודען אין דאַנציג. די דאַנציגער יודען פיהלען אַז מען איז נישט איינזאַם, אַז אונזערע ברי… אינטערעסירען זיך מיט אונזער גורל וואָס עס … אויך זייער גורל (יט״א)

האַנדעל אום זונטאָג

עס זענען דאָ טעמעס. וואָס זענען פּלוצלונג פערשוואונדען פון דער פּאָליטישער דיסקוסיע, האָבען אויפגעהערט צו אינטערעסירען די פּרעסע. עס זענען דאָ פאַמיליעס, וואָס פערשווינדען פּלוצלונג נישט אַזוי פון דער אַרענע, ווי פון די צייטונגס - שפּאַלטען. ערשט אין אַ וואָך צוויי אַרום וועט מען קענען ענטפּלעקען פאַר דער עפענטליכער מיינונג די סיבה פון אַט די מאַגישע קונצען.

אין אַ וואָך צוויי אַרום וועלען ווידער אַרויפשווימען די פערשוויגענע נעמען, עס וועלען אַרויס אין דער הייך די פערבעהאַלטענע פּראָגראַמען. איצט אָבער איז איינגעפיהרט געוואָרען אַ צענטראַלע פון פּאָליטישע דעוויזען, נישט יעדער קורס און נישט יעדע פּאָליטישע דעוויזע קענען נאָטירט ווערען. די אָפּיציעלע נאָטירונגען וועלען זיך אָנהייבען ערשט אין די ערשטע טעג פון סעפּטעמבער.

די פערגאַנגענע וואָך אַלזאָ איז דורכגעגאַנגען כלומרשט רוהיגער. ווי די פריהערדיגע וואָכען. פון דאָרפישען פראָנט זענען נישט אָנגעקומען קיין שום בעאונרוהיגענדיגע קלאַנגען, אויב מען זאָל נישט נעהמען אין אַכט די אָפּיציעלע קאָמוניקאַטען וועגען אַרויסשיקען פּויערים קיין קאַרטוז בערעזע וועגען רעוויזיעס אין איינגע דערפער. די אָפּיציעלע קאָמוניקאַטען דערציילען וועגען געפינען געוועהר. דאָס אַלץ איז אָבער שייך נאָר מערב - גאַליציע. אין אַנדערע געגענטען איז אין אַלגעמיין רוהיג. די בעריכטען — נישט נאָר אָפּיציעלע — דערציילען וועגען אַ געוויסער פערבעסערונג פון דער ווירטשאַפטליכער סיטואַציע אויפ׳ן דאָרף, וועגען אַ שטאַרקערער קויף - קראַפט, וועגען צאָהלען שטייערען.

אין די שטעט איז אויך רוהיג. די אַקציע פון אָקופּאַציע - שטרייקען לעשט זיך אויס. די אויפמערקזאַמקייט פון די פּאָליטישע קרייזען ווערט קאָנצענטרירט אויף לאָדז, וואו עס דאַרפען אין סעפּטעמבער פאָרקומען די וואַהלען. קלאָר, אַז דאָס וועט זיין אַ פערמעסטונג פון די כוחות און אַ מאָס פאַר דער ענטוויקלונג פון דער ענדעציע אין די שטעט. די געשעהענישען פון 15-טען אויגוסט האָבען בעוויזען, אַז די אַטראַקציאָנעלע קראַפט פון דער ענדעקישער פּאַרטיי ווערט שוואַכער, ווייל די צאָהל אַנטיילנעהמער אין די פערשידענע צוגען איז געווען פערהעלטנישמעסיג אַ גאַנץ נישטיגע. עס האָט זיך נישט איינגעגעבען די כוחות - מאָביליזאַציע אין ראַדזימין, נישט קוקענדיג אויף די גרויסע הכנות, אויפען אָפּעריערן מיטן אַטראַקציאָנעלען לאָזונג פון אַנטיסעמיטיזם.

די אָנהענגער פון אַ פערשטענדיגונג צווישען דער כאַדעציע מיט דער פאָלקס-פּאַרטיי פערלירען נישט די האָפנונג, עס דוכט זיך זיי, אַז זיי וועלען זאָגען „אויף מאָרגען״, אַז עס וועט זיך איבער׳חזר׳ען די געשיכטע פון פיל מאַסען - בעוועגונגען.

אָפּעריערענדיג מיט די פּויערים - מאַסע, מיטן ראַדיקאַלען לאָזונג, מיט דער רעזערוו - שטעלונג אָדער סימפּאַטיע פון די לינקע, וועט דער פּויערים - פיהרער אַרויסשווימען הויך אויף דער אויבערפלאַך, כדי אויף מאָרגען זיך אומצוקערען צו דער בעליבטער קאָנצעפּציע פון ביענאַפּיאַסט. געווינען פון נצחון מיט דער הילף פון די לינקע, און קאָנסערוואַטאָרען — געהערט נישט צו די מאַנעווערס וואָס זענען אויסגעטראַכט געוואָרען ערשט היינט.

עס שפּילען אַלזאָ אויף די פּויערים אַלע. אַמאָל קומט דאָס פאַר אומעטיג, אונטערן אַקאָמפּאַנימענט פון געשעהענישען, צוזאַמענלויפען, קרבנות, אַמאָל — פרייליך, כדי צו ווייזען דאָס פּובליקום, כדי צו מאַכען פערשידענאַרטיגער דאָס פּאָליטישע לעבען.

עס איז אַלזאָ געווען פרייליך זונטאָג דעם 28-טען אויגוסט, עס זענען ווידער אַרויפגעשוואומען פערגעסענע פּאָליטישע פיגורען, זיך פאָרגעשטעלט פאַר דער עפענטליכער מיינונג.

עס איז אַלזאָ אַרויסגעטרעטען דער „קאָנפעראַנסיע״ פון דער פאָלקס - בעוועגונג, דער מייסטער פון פּויערישער צערעמאָניע, אַנטאָני לאַנגער, דער בעריהמטער איניציאַטאָר פון אַ סיים-אויסגאַבע פון מיצקעוויטש׳עס ווערק. עס האָט זיך שוין געדוכט אַז ער וועט ווערען פערגעסען, אַז מען וועט איהם שוין נישט זעהן מעהר אויף דער טריבונע. אַז ער וועט זיך אָפּרוהען אין בידגאָשטש, אין זיעמיאַנסקאַ, אָדער ה… ערגעץ צוגעטוליעט ווערען אַלס אַגראַר־… ספּעקטאָר. עס האָט זיך אין איהם אויפגעוו… די איינגעשלאָפענע ענערגיע. דער דעמאָ… פון דער פּויערים - בעוועגונג האָט זיך פערוו… דעלט אין אַ גרויסען שרייבער. אַ מאָנאָגראַפ… געבענדיג אַ סילועט פון לעבען פון ווינצ… וויטאָס.

עס איז נישט וויכטיג, ווער עס האָט צ… מענגערופען אַט די צוויי הונדערט מיט עט… צעהנדליג דעלעגאַטען. אפשר וועלען ק… אַזוינע צייטען, ווען עס אויפגעקלערט ווע… דער סוד פון קאָנפליקט צווישען „וויזוואָלע… און וויזשיקאָווסקי (אַריבער צו דער סאַנאַ… אַלענפאַלס האָט אין היגיענישען זאָל אַ ווי… טון מיט פערגאַנגענהייט. עס האָבען געג… אַ וואָרט אַמאָליגע טוער פון פערשידענע … רים-פּאַרטייען. מען האָט שוין וועגען זיי … פערגעסען. עס האָבען אָפּגעלעבט די אַלט… מען אין אַ געוויסער קאַריקאַטורעלער … עס האָט זיך געמאָלדען שאַפּיעל פון דער … ליגער נפ״כ, ער איז אָבער נישט געקומען … זיין חבר וואָס מען האָט וועגען איהם גע… (ווען ער איז אַרוים פון דער פּאַרטיי), … האָט פערלאָזען דעם אָפּאָזיציע-קלוב און … געטראָטען אין… פינאַנץ-קאַמער.

פּאַרזיצער איז געווען וויזשיקאָווסקי… פּוטאַט פון דריי סיימען, בעשולדיגער פון … כאָוויטש׳ן, מיט דער צייט איז ער אַלעמען … עסען און עס האָט זיך געדוכט, אַז ער פער… אויף שטענדיג די פּאָליטיק, אַז העכסטענס … ער זיך שפּאַרען מיט געגנער אין שוויצאַר… קאַפּע. דערווייל אָבער האָט וויזשיקאָ… אַלץ אויסגעשטודירט און צוזאַמען מיט אַ… טען טעאָרעטיקער און נישט ווייניגער גע… טען מאַן, דעם געוועזענעם דעפּוטאַט זאַלע… האָבען זיי געבוירען אַ פּראָגראַם-רעזאָ… אויף קיין שום פּויערישען יריד האָט מען … אויפגעקליבען אַזאַ צאָהל פערשידענע ס… ווי אויפן צוזאַמענפאָהר אין היגיענישען … עס איז אַלזאָ געווען אַ מלוכה-דעמאָקראַ… און פערמלוכישונג פון פּריוואַטע זאַכען … פערפּריוואַטונג פון מלוכה׳ישע זאַכען. מיט … וואָרט, אַ גאַנצער אידעאָלאָגישער קרימ…

מען איז נאַטירליך אויך נישט אויסגעק… אַהן דער יודען-פראַגע. פון ראַדזימין איז ער… געבראַכט געוואָרען דער לאָזונג פון פערפּ… שען דעם האַנדעל. דער צוזאַמענפאָהר … האָט איבריגענס בעוויזען אַז דער האַנדעל … פּויערים איז אין גאַנצען פערפּוילישט געוואָ…

עס האָט געקאָנט זיין נאָך פרייליכער … האָט געדאַרפט צוגעבען אַן אָרקעסטער. … שפּילען מוטיג, דורכמאַרשירען די גאַס, ווי … האָט געטאָן אַמאָל דער גלח אָקאָן, ווען ער … אַראָפּגעבראַכט די פּויערים קיין וואַרשע. … ער האָט זיי געפיהרט צום עמיגראַציע-אַמט … האָט זיך אָבער געענדיגט ערנסטער, מיטן … נעמען רעזאָלוציעס א. א. וו.

און שפּעטער איז אין אַ משך פון א… צייט געווען פרייליך. מען האָט זיך דער… אין דער פּרעסע לאַנג פערגעסענע נעמען… האָט געפּאַרשט די קוליסען ביז עס איז … ליך אַלעמען מיאוס געוואָרען. מען האָט דאָ… רוה געלאָזען, וואַרטענדיג אויף ערנסט… ממשות׳דיגערע זאַכען, אַננעמענדיג, אַז די … ווילונג אין היגיענישען זאָל דעם 23-טען … גוסט בעדייט נישט קיין שום אובערטוו… דער אַנגעזאָגטער ערנסטערער אָפּערע.

די אָנהענגער פון פערפּוילישען דעם … דעל האָבען אויסגענוצט די פּריווילעגיע אין … בען געעפענט אַ קראַם. דער האַנדעל מיט … רים איז, נישט קוקענדיג אויפן געזעץ … זונטאָג-רוה, פאַרגעקומען? אום זונטאָג … איינציגער מילדערנדיגער אומשטאַנד פאַ… ברעכער פון געזעץ וואָלט געקענט זיין די … קלערונג, אַז דער האַנדעל איז געווען אומ… גענוציג, אַז די טראַנזאַקציעס זענען נישט … שטאַנד געקומען, אַז די סחורה האָט נישט … פונען קיין אָפּנעמער.

רענ…

דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען אין א״י

אין די טעג פון אַראַבישען שטרייק און טעראָר

דער ירושלים׳ער קאָרעספּאָנדענט פון דער „נויער פרייע פּרעסע״ שילדערט די ווירטשאַפטליכע לאַגע אין א״י אין שייכות מיט דעם אַראַבישען שטרייק און טעראָר. די „נויע פרייע פּרעסע״ אונטערשטרייכט די עקשנות מיט וועלכער עס ווערט אַדורכגעפיהרט דער אַראַבישער שטרייק. די אַראַבישע האַנדעלס־קוואַרטאַלען אין ירושלים, יפו און אין אַ בעדייטענדען טייל פון חיפה, ווי אויך אין די ריין־אַראַבישע שטעט, זענען אָפּגעשניטען פון דער גאַנצער וועלט. דער האַנדעל „הינטען־אַרום״ ווערט געפיהרט נאָר אין אַ בעגרעניצטער מאָס. עס ווערען פערקויפט פרוכטען און גרינצייג, ברויט און פלייש. דער צופיהר איז אָבער אַן אומבעדייטענדער און נישט קיין זיכערער. פון די אַראַבישע הענדלער מאַכט קיינער נישט, אַ חוץ די הענדלער מיט לעבענסמיטלען, קיין שום אומזאַצען. די היזקות זענען גרויס, די אונגעזאַמעלטע קאַפּיטאַלען צושמעלצען זיך און ווערען פערבּרויכט. ווען דער שטרייק וועט ענדליך ליקווידירט ווערען, וועלען אַ סך קליינע סוחרים זיין פולשטענדיג רואינירט.

די פּויערים האָבען, מיט אַ קליינעם אויסנאַהם, זיך צוגעגרייט צו פערלירען דעם גאַנצען שניט. דער טראַנספּאָרט פון שניט איז כמעט אונמעגליך. אָבער דאָס רופט זיך אָפּ נאָר אויף די שטעט, ווייל אין די דערפער איז פערהאַן גענוג לעבענסמיטעל. אין דעם ריין־אַראַבישען ראַיאָן אַרום שכם שמועסט מען וועגען דעם, אַז עס וועט בכלל נישט זיין קיין ווינטער־פערדייה. אין יפוער ראַיאָן, וואו די אַראַבער האָבען כמעט אַזוי פיל פּרדסים ווי די יודען האָט זיך די מיינונג וועגען דער ווייטערדיגער פּאָליטיק געשפּאָלטען. איינגיגע אַראַבער זענען גרייט צו פערקויפען דעם שניט, ווייל זיי ווילען נישט, אַז די יודען זאָלען מאָנאָפּאָליזירען דעם מאַרק. אַנדערע דאַגעגען זענען גרייט נישט אַראָפּצונעהמען די פרוכטען און פאָרטזעצען דעם קאַמף.

עס קומט אויך ווייטער פאָר דער קאַמף פון די פּאַרטיזאַנישע באַנדעס אין בערגיגען ראַיאָן. די דאָזיגע באַנדעס זענען גוט בעוואָפענט און אָרגאַניזירט, זיי קאָמוניקירען זיך צווישען זיך דורך ליכט־סיגנאַלען און פייפען און זענען איצט צאָהלרייכער און בעוועגליכער ווי פריהער. די צענטערס פון זייערע אָפּעראַציעס געהען איבער פון איין אָרט אויפ׳ן צווייטען. אָבער אויך די פּאָליציי, מיליטער און לופט־פלאָטע האָבען בעדייטענד אויסגעבעסערט זייער קריגס־טעכניק און אַ דאַנק דער ברייטער אָנווענדונג פון ראַדיאָ האָבען זיי די מעגליכקייט אין אַ קורצער צייט אָפּצושלאָגען יעדען איבּפאַל אין וועלכען טייל פון לאַנד דאָס זאָל נישט זיין. נישט קוקענדיג אָבער דעראויף, איז די פולשטענדיגע פערניכטונג פון די באַנדעס בעשוערט, ווייל עס שטעהען צו זיי צו אַלץ נייע טעראָריסטען. גלייכצייטיג בליהט אויך דער שמוגעל פון געוועהר פון די שכנישע לענדער.

אין יודישען ווירטשאַפטליכען לעבען לאָזט זיך זעלבסטפערשטענדליך, אויך פיהלען דאָס פאַלען פון די פרייזען אויף באָדען. דאָס אָפּשטעלען די טוריסטיק און די מורא צו אינוועסטירען נייע קאַפּיטאַלען. אָבער די אינדוסטריע איז פון שטרייק וועניג אָנגערירט געוואָרען. נאָר די קליינע הענדלער, וואָס זענען פריהער געשטאַנען אין דירעקטע אָדער אומדירעקטע בעציהונגען מיט די אַראַבער, פיהלען געוויסע שוועריגקייטען אין דעם ווייטערדיגען פיהרען פון זייערע געשעפטען.

די היזקות פון דער יודישער ווירטשאַפט צוליב די טעראָר־אַקטען זענען בעדייטענדע. די צאָהל יודישע אַרבייטסלאָזע האָט אין [illegible] אָנגעהויבענעם יאָהר בעטראָפען 4000 מאַן, אין מע״ין פון לויפענדען יאָהר, איז די דאָזיגע צאָהל, צוליב דער נייער ווירטשאַפטליכער אויפלעבונג שטאַרק געפאַלען, אָבער מיט׳ן אויסברוך פון שטרייק איז זי ווידער געשטיגען. אָבער דאָך איז געלונגען אַ בעדייטענדע צאָהל אַרבייטסלאָזע איינצושליסען אין ווירטשאַפטליכען פּראָצעס, אַזוי אַז זייער צאָהל איז ווידער אַזוי אונבעדייטענד ווי אין מערץ. אַ סך יודען האָבען פערנומען דאָס אָרט פון אַראַבער, אַ חוץ דעם זענען אַנ׳ערך 2 טויזענד אַריינגעטרעטען אין פּאָליציי־דינסט.

אַלס רעזולטאַט פון אַראַבישען שטרייק זענען די לוינען און דער לעבענס־ניוואָ אין לאַנד געפאַלען. די יודען האָבען נאָך אַ חוץ דעם צו לעזען דאָס פליטים־פּראָבלעם, ווייל אַנ׳ערך 5000 יודען האָבען געמוזט עוואַקואירט ווערען פון יפו און אַנדערע ערטער. פון דער אַנדערער זייט האָט דער אַראַבישער שטרייק דערפיהרט צו אַ פערשטאַרקונג פון דער סאָלידאַריטעט צווישען דער יודישער בעפעלקערונג אין פּאַלעסטינאַ וועלכע איז ביז איצט געווען צווישען זיך צוריסען. אַ חוץ דעם איז אָרגאַניזירט געוואָרען די פערזאָרגונג מיט לעבענסמיטלען פון אייגענער פּראָדוקציע און עס פערגרעסערט זיך אויך די קאָנסומאַציע פון פּראָדוקטען פון דער אייגענער אינדוסטריע. עס זענען געבויט געוואָרען נייע וועגען, וואָס געבען די יודען די מעגליכקייט אויסצומיידען די אַראַבישע שטעט.

„די אראבער לאכען זיך אויס פון דער רעגירונג און פון איהרע געזעצען

א בריף אין „טיימס" פון א פראפעסאר פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט

לאנדאן. (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן יודען־ליכער מארד פון פראפ. לוי ביליג אין ירושלים, איז אין „טיימס" ערשינען אן אפענער בריף פון פראפ. לעאן ראטה פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט, וועלכער ברענגט ביישפילען פון דער אנארכיע און אפשפעטונג פון דעם רעגירונגס־אויטאריטעט אין א"י.

דאס רוב בעאבאכטער — שרייבט פראפ. ראטה — זענען מסכים, אז די פוסטע דראהונגען מצד די מאכט־ארגאנען זענען די הויפט־סיבה פון דער היגער אונטערגראבונג פון עפענטליכען אויטאריטעט אין לאנד. מען חזרט כסדר איבער אין ראדיא מיט א בראווע טאן, אז מען וועט אפהיטען די רוה און ארדנונג און אז מ'וועט דערצו געברויכען שאפע און נאכמעהר שטראפט. דאס לאנד איז איצט פול מיט מיליטער, און פונדעסטוועגען האלט אן די אנארכיע: דאס איז א רעזולטאט דערפון, וואס מען מאכט נישט קיין ערנסטען געברויך פון דער קראפט וואס מען בעזיצט.

עס זענען שוין אריבער העכער פיר חדשים זייט די אונרוהען האבען זיך אנגעהויבען, און העכער 70 יודען, וואס האבען רוהיג געטון זייער טעגליכע ארבייט, זענען ערמארדעט געווארען. (ליי־דער איז נויטיג צוצוגעבען די דאזיגע קוואליפיקאציע ווייל די אפיציעלע ציפערן ווערען אנגעגעבען אין אזא פארם, דאס עס ווערט אין זיי נישט געמאכט קיין חילוק צווישען פרידליכע בירגער, וואס זענען ערמארדעט געווארען אין זייערע הייזער, און בע־וואפענטע רויבער, דערהרגעטע ביים אנגרייפען מיליטער).

פון די מערדער, אפילו ווען מען האט זיי געכאפט און אידענטיפיצירט, זענען בלויז א דריי־פיר געשטעלט געווארען פאר'ן געריכט. איך בין נישט מכזיפק, אז עס איז דערפאר פערהאן אן'ענט־שפרעכענדער גרונד. די מאטיווען ווערען אבער נישט אויפגעקלערט, און דער מענש אין גאס זאגט גאנץ אפען, אז די פערברעכער ווילען בכלל נישט בעשטראפט ווערן. פון אלע זייטען הערט מען זאגען אז מען וועט אזוי לאנג אפשלעפען די פראצעסען ביז עס וועט זיך מאכען די געלעגענהייט פאר „אמ־נעסטיע" (אין דעם צוזאמענהאנג ליגט אויף אלע־מענ'ס ליפען די פארשטעהענדע קאראנאציע פון קעניג), און די העלדען וועלען דאן קענען זיך אומ־קעהרען צו זייערע בעשעפטיגונגען, סיי נארמאלע און סיי נישט נארמאלע.

פראפ. ראטה שרייבט לסוף:

און די פריינד פון ארימען ביליג פרעגען זיך: צי וואלט דער דאזיגער מאן ערמארדעט געווארען, ווען מען וואלט נישט געגעבען קיין גרונד פאר'ן גלויבען, אז חער מערדער — אויב מ'וועט איהם אפילו כאפען — וועט בלייבען אונבעשטראפט? וואלט דער דאזיגער פארשער און לעהרער, דער ליבליכסטער און מילדעסטער פון אלע מענשען, פערלוירען געווארען פאר דער אראביסטיק, ווען צווישען די אראבער וואלט נאך געבליבען אביסעל דרך־ארץ פאר'ן אויטאריטעט פון געזעץ? און וואס פאר אן'איראנישער קאמענטאר צו דער כסדר'דיגער טענה, אז יודען דארפען זיך מעהר פערנעהמען מיט'ן שטודיום פון אראביש און אראבישען גייסט. דאס א ספעציאליסט אין די פראבלעמען פון אראבישער ליטעראטור און רעליגיע זאל ערמארדעט ווערען ביי זיין שרייב־טיש אויף א מרחק פון יוע־ניגער ווי 200 יארד פון מיליטערישען לאגער פון דער מאנדאטאר־מאכט און אין סאמע שאטען פון דער רעגירונגס־רעזידענץ.

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

דאקטאר (צום קראנקען): איהר קומט פון שפאניען?

— ניין, איך בין א ספארטלער, בין נאר וואס צוריק־געקומען פון דער אלימפיאדע...

דאס לעבען אין ארץ=ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראפען=אגענטור

געשטארבען די „באבע פון די חלוצות" די פרוי, וואס האט געפלאנצט דעם ערשטען יודישען פרדס אין א"י

תל-אביב. אין עלטער פון 83 יאהר איז דא געשטארבען שרה איטע פעלמאן, וואס האט געפלאנצט דעם ערשטען יודישען פרדס אין א"י. די פערשטארבענע איז אויך געוועזן איינע פון די גרינדער פון „אחוות בית" — דאס אמאליגע תל-אביב. מיט צוויי יאהר צוריק, בעת דער ישוב האט געפייערט דעם 50-יעהריגען יובל פון ערשטען פרדס אין א"י, איז אנגעוויזען געווארען אויף די גרויסע פערדינסטען אויפ'ן דאזיגען גע-ביט פון דער „באבע'ן פון חלוצות". די פער=שטארבענע איז געקומען מיט איהר מאן קיין א"י צוזאמען מיט די ערשטע בילו'צעס.

אנ'ענגליש=אראבישע=צייטונג

ירושלים. דער אראבישער נאציאנאל-ראט האט בעשלאסען ארויסצוגעבען א טעגליכע ענגלישע צייטונג. אין דעם בעשלוס ווערט אנגע-וויזען, אז די אראבער נויטיגען זיך זעהר שטארק אין אנ'ענגלישער טעגליכער צייטונג, מחמת די יודען גיבען ארויס די „פעלעסטיין פאסט", וואס איז „פול מיט שקרים און בלבולים".

די אראבער פיהרען איצט אונטערהאנדלונ=גען מיט'ן געוו. רעגירונגס=בעאמטען האטשקיו, וואס האט אויס פראטעסט געגען די „עוולות", וואס די א"י רעגירונג טהוט כלומרשט די אראבער, פערלאזען ביים אנהייב פון די אונרוהען זיין פאסטען און געפינט זיך איצט אין דמשק, אז ער זאל איבערנעהמען די רעדאקציע פון דער צייטונג.

דייטש=יודישער=קאפיטאל קיין א"י

ירושלים, אין פערלויף פון די דריי חדשים מאי — יולי איז דורכ'ן דייטשען טראנספער אריבערגעפיהרט געווארן קיין א"י א סומע פון 5,458,295 רייכס=מארק. צוזאמען מיט דער דאזיגער סומע האט דער טראנספער ביזאהער אריבערגעפיהרט קיין א"י אנ'אלגעמיינע סומע פון 29.206,379 מארק.

אין די ערשטע פינף חדשים פון 1936 האט דער אלגעמיינער אימפארט בעטראפען אנ'ערך 5,709,942 פונט, דער דייטשער אימפארט האט פאר דעם דאזיגען פעריאד בעטראפען 883,166 פונט, ד. ה. 15,4 פראצ. פון אלגעמיינעם אימפארט. דער חלק, וואס פאלט דערפון אויס אויפ'ן טראנספער, בעטרעפט 716'000 פונט.

יודישע ארבעטער בויען שאסען אין ארץ-ישראל

תל-אביב, אין רעזולטאט פון די פער=האנדלונגען, וואס די פאליטישע אבטיילונג פון דער יודישער אגענץ האט געפיהרט מיט'ן רעגירונגס-דעפארטאמענט פאר עפענטליכע ארבייטען, איז געשלאסען געווארען אנ'אבמאך וועגען בויען 49 קמ. שאסעען אין עמק און צווישען אבן-יהודה און חדרה. די דאזיגע ארבייט וועט דורכגעפיהרט ווערען דורך „סולל בונה", וועלכער האט אויך בעקומען פון חיפה'ער דעפארטאמענט פאר עפענטליכע ארבייטען דעם אויפטראג צו ליפערן שטיינער און בויען א שאסע צווישען חיפה און אראבישען דארף טירא און צווישען בנימינה און חדרה. די ארבייט, וואס וועט אבקאסטען לערך 100 טויזענד פונט, האט זיך שוין אנגעהויבען. לעת עתה זענען ביי איהר בעשעפטיגט 300 יודישע ארבייטער און נאך די פארבערייטונגען וועלען צוגענומען ווערען נאך א טויזענד ארבייטער.

יודען בעטרעפען 30 פראצ. פון דער א"י-בעפעלקערונג. ציפערן פון אפיציעלער סטאטיסטיק

ירושלים, לויט אנ'אבשעצונג פון סטאטיסטישען רעגירונגס=ביורא איז אין די ערש=טע דריי חדשים פון לויפענדען יאהר די א"י-בעפעלקערונג גרעסער געווארען מיט 84,695 נפשות, אזוי, אז דעם 1-טען אפריל ה. י. האבען אין א"י געלעבט 1 263,136 מענשען. די צאהל יודען האט דאן בעטראפען 366,136, די צאהל מוזולמענער — 778,615 (אויסער 66,563 בעדו-אינער) און די צאהל קריסטען און אנדערע רע=ליגיעזע סעקטעס — 118,365.

דעם ערשטען פירטעל יאהר פון 1936 האט זיך דער יודישער ישוב פערגרעסערט מיט 10,984 נפשות, דער מוזולמענישער ישוב איז פערגרעסערט געווארען מיט 8,480 נפשות און די קריסטען מיט די אנדערע האבען זיך פערגרע-סערט מיט 2,111 נפשות.

לויט דער דאזיגער סטאטיסטיק האבען די יודען צום 1=טען אפריל ה. י. בעטראפען 29 פראצ. פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג, נישט רעכענענדיג די בעדואינער.

ווי אזוי ארכעאלאגישע אויסגראבונגען ווערען געמאכט

ווען מען רעדט וועגען לאנג־פערגאנגענע צייטען, בעציהט מען זיך אפט אויף אויסגראבונגען. מען רעדט וועגען אויסגעגראבענע טעמפלען, פאלאצען, שטיינער און ליימענע טאוולען מיט אויפשריפטען און אנדערע זאכען, וואס האבען א גרויסע היסטארישע בעדייטונג. די געשיכטע פון אלטערטום און איבערהויפט די פאקטען פון פאר־היסטארישע צייטען זענען אונז בעקאנט הויפטזעכליך דורך אזעלכע אויסגראבונגען. פרעגט זיך: ווי אזוי ווייסט מען, וואו צו גראבען, כדי צו געפינען אט די אלע זאכען?

דערויף זענען פערהאן פערשידענע אנדייטונגען.

אין מעסאפאטאמיען, די אמאליגע אסירא־באבילאניען, צום ביישפיל, האט מען אויף די פעלדער געזעהן קליינע בערגלעך. די בערגלעך זענען געווען נישט־נאטירליכע, און עס איז געווען א גרונד צו גלויבען, אז אונטער זיי זענען בעגראבען אמאליגע פאלאצען און טעמפלען. אנדייטונגען אין דער נאטור און ארטיגע לעגענדען האבען בעשטעטיגט דעם השער. האט מען די בערג געגראבען, און כמעט יעדעס מאל האט מען ענטדעקט עפעס, וואס איז געשאפען געווארען אין די אמאליגע צייטען און וואס דערצעהלט אונז איצט, ווי אזוי מען האט אמאל געלעבט. עס זענען געווען פאלען, ווען מען האט געגראבען און גארנישט געפונען: אבער אין יעדען פאל זענען געווען אויסערליכע סמנים, וואס האבען געגעבען א גרונד צו גלויבען, אז דא וועט מען עפעס געפינען.

דאס רוב פערצייטיגע טעמפלען און פאלאצען אין עגיפטען זענען געווען אדער גאנץ נישט פערשאטען, אדער האלב פערשאטען. דאס, וואס האט ארויסגעשטעקט פון אונטער דער ערד, אדער א באר, אמד, איז געווען גענוג אנדייטונג, אז דא געפינט זיך א פערצייטיגער פאלאץ אדער טעמפעל.

אויף דעם זעלבען אופן זענען ענטדעקט געווארען די טעמפלען און פאלאצען פון די אמאליגע אינדיאנער־שבטים. ווי די מארא, אצטעקען, סאל־טעקן און אנד. מען ענטדעקט זיי נאך עד־היום אין מעקסיקא און אין אנדערע צענטראל־אמעריקאנער שטאטען. דאס רוב פון זיי געפינען זיך אין אזעלכע פערווארפענע ווינקלען, וואוהין ציוויליזירטע מענשען קומען זעהר זעלטען. איצט ווערען אפט ארגאניזירט ספעציעלע עקספעדיציעס, וואס פאהרען ארום איבער יענע לענדער און זוכען פערבלייבעכצען פון אמאל. דאס רוב פון אזעלכע פאלאצען און טעמפלען זענען נאר טיילווייז פערשאטעט, אדער גארנישט פערשאטען.

אין אנדערע ערטער ווערען אויסגראבונגען געמאכט נאר אויפ'ן גרונד פון לעגענדעס, וואס טראגען זיך ארום צווישען ארטיגען פאלק. אמאל געפינט מען עפעס און אמאל געפינט מען גארנישט. אבער ווען מען געפינט עפעס, האט עס אזא גרויסע היסטארישע און וויסענשאפטליכע בעדייטונג, אז עס לוינט זיך אין אנדערע ערטער צו גראבען אהן ערפאלג.

פיל אויסגראבונגען זענען געמאכט געווארען צופעליג. מען האט געגראבען עפעס צו בויען, און צופעליג האט מען ענטדעקט זאכען פון אלטערטום, אבער דאס זענען זעלטענע צופאלען.

אזוי, צום ביישפיל, האט מען גאנץ צופעליג ענטדעקט דעם בעריהמטען „ראזעטא שטיין", וועלכער האט געדינט אלס שליסעל צו דער שפראך פון די אמאליגע עגיפטער. נאפאלעאנ'ס סאלדאטען האבען געגראבען א טראנשעע נעבען שטעטעל ראזעטא אין עגיפטען, און צופעליג אויסגעגראבען א שטיין מיט גריכישע און עגיפטישע שריפטען. וואלט מען יענעם שטיין נישט ענטדעקט, וואלט מען ביז איצט נישט געקאנט לייענען די פערצייטיגע עגיפטישע שריפטען, און די עגיפטישע געשיכטע וואלט אונז געווען אומבעקאנט.

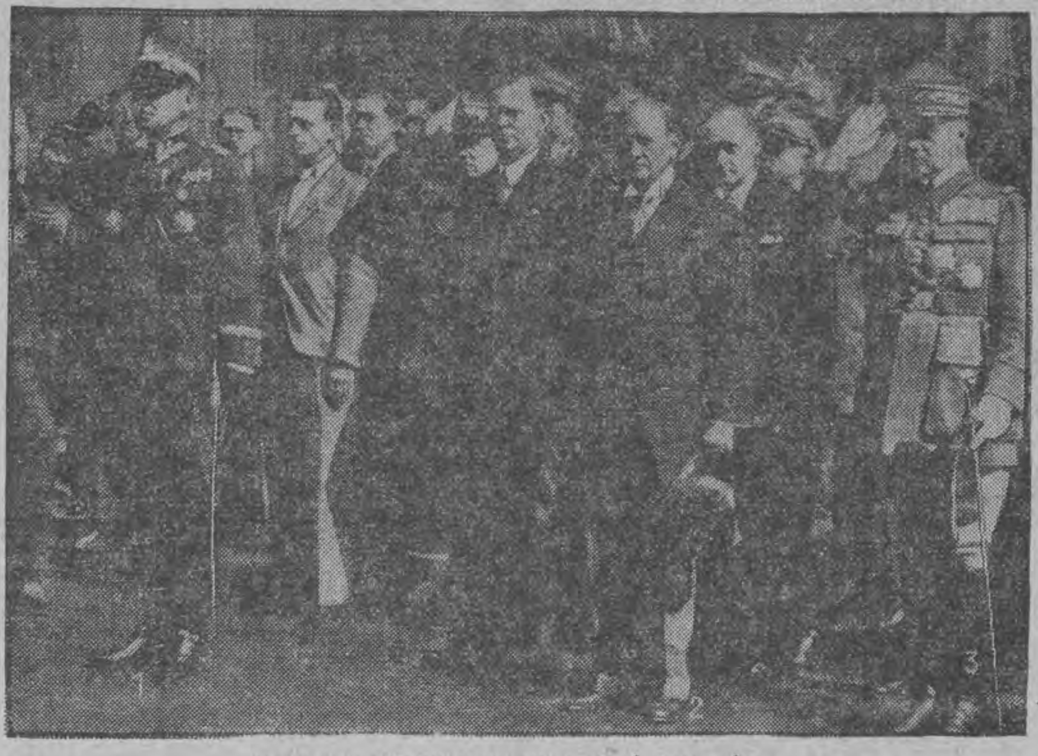

קבלת פנים לכבודין גענ. רידז-שמיגלי אין פאריז

צווישען די פערזאנען אויפ'ן בילד געפינען זיך לעבען גענ. רידז-שמיגלי (1), דער פראנצויזישער קריגס-מיניסטער דעלאדיע (2) און גענ. גאמעלען (3)

ראמאן ראלאן און עמיל וואנדערוועלדע פאר דער „אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ געגען אנטיסעמיטיזם"

פאריז.

די איניציאטיוו פון דער „ליקא" צונויפצורופען אויף 19 סעפטעמבער אין פאריז א „אינטערנאציאנאלע קאנפערענץ געגען אנטיסעמיטיזם און ראסיזם" רופט ארויס א גרויסען און אלזייטיגען אינטערעס.

דער ארגאניזיר־קאמיטעט בעקומט טעגליך פיל סימפאטיע - אויסדרוקען. אין א בריף צום קאמיטעט שרייבט דער בעריהמטער שרייבער און פרייז-הייטס-קעמפער ראמען ראלאן:

„דאס איז א פערשטענדליכע זאך! איך בין און וועל שטענדיג זיין אין דער ערשטער רייהע פון די, וועלכע בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם און ראסיזם, די דאזיגע דאפעלטע אפשוילליכקייט. איהר וועט מיר פערשאפען פערגעניגען, איינשרייבענדיג מיין נאמען אין פאטראנאזש - קאמיטעט פון דער אינטערנאציאנאלער קאנפערענץ".

דער געוועזענער פרעזידענט פון סאציאליסטישען אינטערנאציאנאל, עמיל וואנדערוועלדע, האט ערקלערט זיין מאראלישע שטיצע פאר דער קאנפערענץ.

עמיל וואנדערוועלדע, געזונדהייטס-מיניסטער פון בעלגיען, האט מיטגעטיילט, אז ער אקצעפטירט מיט פערגעניגען צו פיגורירען צווישען פאטראנאזש־קאמיטעט פון דער קאנפערענץ געגען אנטיסעמיטיזם און ראסיזם. און אז ער וועט זיך פערזענליך בעמיהען צו בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ, וועלכע וועט אפגעהאלטען ווערען דעם 19, 20 און 21 סעפטעמבער אין פאריז.

Dr.

Wołkowyski

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

נעמט אן פון 8—11 ביינאכט און 4—9 אוונט

Dr. med.

HALTRECHT

ספעציעל-ארצט פאר הויט,-געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע

האט זיך איבערגעצויגען און נעמט אן

פיעטריקאווער 161 טעל. 245-21

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

פון 11 פריה ביז 3 ביינאכט און פון 7 ביז 9 אוונט

זונטאג פון 8—1 ביינאכט.

פאר פרויען א בעזונדער ווארטע-זאל

שטראף פאר פערשידענע פערברעכער
אין ציוויליזירטע און אין ווילדע לענדער

שוין א פינף טויזענט יאהר, אז מענשען האבען געשאפען געזעצען, געריכטען און בעשטראפען די, וואס ברעכען די געזעצען, היינט-צו-טאג זענען שוין דא אזוי פיל געזעצען, אז עס איז נישטא דער אדוואקאט און דער ריכטער אין דער וועלט, וואס זאל זיי געדענקען אויפן קאפ. מען איז זיך משער, אז אין די פראוויניגטע שטאטען אליין זענען שוין דא וואסערע צעהן מיליאן געזעצען אויף די געזעצגעבער און יעדען יאהר קומען צו ארום צוויי הונדערט טויזענד נייע געזעצען. עס פערשטעהט זיך, אז צווישען אזוי פיל ריכים זענען מסתמא דא גענוג נארישע און אומגעלומפערטע.

וועגען די קוריאזע געזעצען אין דער וועלט האט ערשט פראפעסאר דזשאהן ה. ווייגמאר, פון דער נארד-וועסטערן אוניווערזיטעט ארויסגעגעבען א בוך פון איבער טויזענד זייטען אונטער דעם נאמען „א פאנאראמע פון דער לעגאלער סיסטעם אין דער וועלט". פון דעם בוך זעהט מען, אז אין קיין לאנד איז דאס געזעץ נישט אזא לעבערליכער שפיל, ווי אין עטיאפיע; אנ'אפיסיניער קלאגט אן דעם שכן, אז ער האט ביי איהם גע'גנב'עט א זעקעל תבואה. קומט דער שכן איז געריכט אריין. ביידע הויבען אן זיך אויסצו'טענה'ן, און ווען זיי ווערען שוין הייזעריג פון רייד, כאפט זיך אויף דער אנגעקלאגטער און זאגט צום קלעגער: „ווייסטו וואס? אט וועט איך זיך מיט דיר אין א שאך, אז דער ריכטער וועט זעהן, אז איך בין אומשולדיג. ענטפערט דער אנקלעגער, אז ער שטעלט איין צוויי שאף, אז דער ריכטער וועט איהם דווקא געפינען שולדיג. ענטפערט דער אנדערער מיט דריי שאף, שטעלט שוין דער אנקלעגער איין פיר שאף. אדער א בהמה, צו א פערד. די צוויי קאנען זיך האלטען אין איין וועטען און דער ריכטער וועט זיצען און שווייגען. עס געהט אזוי ווייט, אז צוליב דעם גע'גנב'עטען זאק תבואה זאלען ביידע איינשטעלען זייער גאנץ פערמעגען, און אפילו די ווייבער און דאן שטעלט זיך אויף דער ריכטער און זאגט, ווער פון די צוויי עס האט געוואונען. דאס פערשפארט דער ריכטער צו זאגען, אז דער איז א גנב, אדער דער אנדערער איז א שווינדלער.

די פערסישע שאך'ס בעשטראפען א מערדער מיט דעם, וואס מען שיסט איהם אויס פון א קאנאן. דאס מעג א-ציינר אויסקומען זעהר ווילד. אבער אין 1857 האט ענגלאנד די זעלבע שטראף דורכגעפיהרט מיט די שולדיגע אין דעם אינדיאנישען אויפשטאנד.

די ראדזשאס אין אינדיע, וועלכע האבען ליב צו מאכען פון יעדער זאך א גאנצע חתונה, בעשטראפען זייערע מערדער מיט צעטראטען צו ווערען פון אנ'עלעפאנט. דער פערברעכער ווערט געבונדען מיט די הענד ארונטער אוועקגעשטעלט אויף די קני'ע, דעם קאפ אוועקגעלייגט אויף א שטיינערנעם בריקעל. דער עלעפאנט איז שוין געלערענט און ווייסט, אז ער דארף מיט איין פוס זיך א-וועקשטעלען אויפן קאפ פון דעם פערברעכער, איהם צע-טרעטען און זיך געהן ווייטער זיין וועג.

ווען אפגאניסטאן איז געווען אונטער דער הערשאפט פון די עמירס, פלעגט דער עמיר זיין אויך דער ריכטער און אויסטיילען גערעכטיגקייט אויף א דראמאטישען שטייגער; א גנב, וואס האט אנגעגעבען א תירוץ, אז ער האט גע'גנב'עט אויס נויט, האט ער צום ערשטען מאל פע-פרייט און איהם נאך געגעבען א שטעל צום פערדינען. דאס צווייטע מאל אבער האט מען איהם שוין צוגעקא-וועט צו אנ'אייזערנער שטייג, וואס מען האט ארויפגע-שטעלט אויף א סלופ, 40 פוס הויך און דארטען איהם געלאזט אויסגעהן פון הונגער. א קצב, וואס האט פער-קויפט שלעכט פלייש, האט מען ביי די אויערען צוגע-שלאגען מיט א טשוואק צו זיין אייגענער שטעל.

הארון על ראשיד, דער קאליף פון באגדאד, איז איינ-מאל אין כעס געווארען אויף זיין וויזיר דערפאר, וואס ער האט דערלויבט דעם יוהי זיינעם חתונה האבען מיט דעם קאליפס שוועסטער. האט ער איהם דערפאר אריינגע-זעצט אין א שטייג און איהם געלאזט צוקוקען ווי אזוי שקלאפען האבען ארונטערגעריסען די קליידער פון דעם וויזירס טאכטער, זי גראב בעליידיגט און דערנאך פער-גוואלטיגט.

געוועזן א צייט, ווען אנ'אנגעקלאגטער פלעגט אריינ-געווארפען ווערען א געבונדענער אין א טיפען וואסער. אויב ער איז דערטרונקען געווארען, האט מען געוואוסט, אז ער איז שולדיג. אויב אבער ער האט זיך אפגעבונדען און אוועקגעשוואומען, איז געווען א סימן, אז ער איז ריין ווי א מלאך.

אין דער אלטער רוסלאנד איז אמאליגע יאהרען גע-ווען איינגעפיהרט, אז א מערדער קאן בעשטראפט ווערען נאר פון דער פאמיליע; א זוהן געהמט נקמה פארן טא-טענס טויט; א טאטע — פאר זיין זוהנס טויט; אנ'אנ-קעל — פאר זיין פלימעניק א. אז. וו. נאר אויב דער מערדער האט געקאנט בעצאהלען 20 רובעל פארן דער-מארדעטען, האט ער זיך מיט דעם אויסגעקויפט פון טויט פון א פאמיליע האט דער מערדער בעדארפט בעצאהלען 40 רובעל.

אזא געזעץ איז אויך געווען אינם אלטען גריכענ-לאנד.

אין אירלאנד איז געווען א ריכטער מיטן נאמען דזשימס לינטש. איינמאל איז א שפאניאל געקומען צום ריכטער און א קוק געטון אויף זיין צוקינפטיגער שנור, דעם ריכטערס זוהן האט צוגעזעהן דעם שפאניערס קוק אויף זיין כלה, איז ער צוגעלאפען און איהם דערמאר-רעט. דער ריכטער האט דערנאך אליין פעראורטיילט זוהן צום טויט, אבער די אירישע פאליציי האט געוואלט אויספיהרען דעם אורטייל. איז דער ריכטער ארויס און אליין גענומען זיין זוהן צו דער תליה איהם אויפגעהאנגען מיט די אייגענע הענד, אהן צענס הילף. די איירישע זענען ארויס פון די כלים. פון דאן און איז עס בעקאנט געווארען אלס א „לינטש געזעץ", דאס ווארט „לינטשען" נעהמט זיך פון דעם ריכטערס נאמען. דאס איז פארגעקומען אין פון דעם 15-טען יאהרהונדערט אין דעם איירישען טעל גאלוויי.

מארדען א מענשען איז בכן נישט געווען אזא בער פערברעך אין אירלאנד, דערפאר האט מען אפ געגעבען גאנצע זייטען אין די געזעץ-ביכער וועגען שטראפען א מענשען, וואס האט דערמארדעט א חזיר.

ווי אזוי איז מעגליך, אז פון א מאן זאל ווערען א פרוי און פון א פרוי א מאן?

עס איז לעצטענס א סך גערעדט געווארען וועגען געשלעכט-אפעראציעס, ד"ה וועלכע א מאן איז געווארען א פרוי, און א פרוי, יודער, איז גע-ווארען א מאן. עס האט זיך געהאנדעלט וועגען ספארטסלייט, און עס איז אפילו ארויסגעזאגט גע-ווארען דער געדאנק, או אין דער ספארטס-וועלט בעגעגענען זיך אפט אזעלכע מענשען, וואס זע-נען פון אנ'אומבעשטימטען געשלעכט.

אין די לעצטע יאהרען האט די וויסענשאפט אויפגעדעקט א סך סודות פון געשלעכט, און א דאנק אט די אויפדעקונגען, איז עס מעגליך גע-ווארען צו מאכען די דערמאנטע אפעראציעס.

אין דער וויסענשאפט הדוש'ט מען זיך זעהר שטארק אין אלגעמיין צו וואס די נאטור האט בעי-שאפען צוויי געשלעכטער, א מענליכען און א ווייב-ליכען. ביי מאנכע פון די גאר-גאר נידעריגע בעשע-פענישען אין דער נאטור, איז טאקע נישטא מעהר ווי איין געשלעכט — דער ווייבליכער. יענע בעשע-פענישען בעגעהן זיך אינגאנצען אהן א מאן.

אבער אין די העכערע מינים בעשעפענישען וויל די נאטור דוקא צוויי געשלעכטער.

דער מאן, ווען ער וואקסט אויס, איז טאקע שטארקער ווי די פרוי, אבער קליינערהייט, ספע-ציעל פאר דער געבורט, איז דער מאן א סך שוואכער ווי די פרוי. יעדע מאמע, וואס האדעוועט קינ-דער, יונגלעך און מיידלעך, ווייסט, אז יונגלעך קומט אן א סך שווערער אויסצוהאדעווען ווי מייד-לעך. זיי גיבען מעהר צרות, זיי קרענקען מעהר.

וואס איז שייך דעם צושטאנד „נאך אין דער מאמע'ס בויך", זענען מיידלעך א סך שטארקער ווי יונגלעך. דאקטוירים ווייסען עס פון דער סטא-טיסטיק פון מאפעלעך. צווישען מאפעלעך אין פינפ-טען מאנאט זענען פארהאן פיער מאל אזוי פיל יונגלעך ווי מיידלעך. אויך צווישען די קינדער, וואס ווערען געבוירען טויטע, זענען דא מעהר יונגלעך.

וויסענשאפטסלייט האבען זיך לאנג געברא-כען די קעפ איבער דעם דאזיגען מערקווירדיגען פאקט. פון וואנען קומט עס, האבען זיי געפרעגט, וואס צווישען מאפעלס זענען דא מעהר יונגלעך ווי מיידלעך?

און אייניגע וויסענשאפטסלייט זענען געקומען צום שלוס, אז דאס נעמט זיך דערפון, וואס שוין אין דער מאמע'ס בויך קומט פאר א קאמף צווישען די געשלעכטער. די מוטער פראדוצירט א „ווייבליכע פליסיגקייט", וואס פיהרט מלחמה מיט'ן מענליכען געשלעכט אין דער יונגער בעשעפעניש, און איהר קערפער, און דערפון ווערט דאס מענליכע קינד אפגעשוואכט ביי איהר אין בויך.

איין וויסענשאפטסמאן, ד"ר אסקאר רידל, האט בעוויזען ארויסצוקריגען אט די ווייבליכע פליסיגקייט אדער ווייבליכע „הארמאנע", ווי מען רופט עס אויף דער וויסענשאפטליכער שפראך ביי א מויז און האט די דאזיגע פליסיגקייט אריינ-געשפריצט אין א מויז א זכר. דער סוף איז געווען, אז דער זכר איז פערוואנדעלט געווארן אין א נקבה, געבוירען קינדער און זיי געווי...

דאס זעלבע האט מען געפרובט טון מיט... ליכע הארמאנע". אבער ווען מען האט די... ליכע הארמאנע אריינגעשפריצט אין א נקבה, זיך נישט בעקומען דער זעלבער רעזולטאט... הייסט, די נקבה האט בעקומען געוויסע אייגענ... טען פון דעם זכר, אבער אינגאנצען ווערען א... — דאס האט נאך דערוויל פון די פראבעס... פאסירט. און דאס בעווייזט יודער דאס... וואס מיר האבען געזעהן אין אנהויב ביי די... נידעריגסטע בעשעפענישען, אז דער ווייב... געשלעכט איז שטארקער פון דעם מענליכען...

מיט א יאהר פופצעהן צוריק, האט דער... ד"ר רידל בעריכטעט וועגען א מערקווירדיגען... וויסען די חיות. אויף וועלכע ער האט שטו... איז די טויב געווארען א זכר, און האט... און האט זיי אויסגעזעסען, און האט געהאד... איהרע טייבעלעך פלוצלונג אבער, פון זיך... איז די טויב געווארען א זכר און האט... הויבען פיהרען דאס לעבען פון א זכר. ווי... האט דאס פאסירט?

אט ווי אזוי: די טויב האט בעקומען שווינ... אין בויך. און די שווינדזוכט האט אויסגע... איהר ווייבליכע הארמאנע. בלייבענדיג אהן... ליכער הארמאנע האט די טויב אנגעהויבען... וויקלען די אייגענשאפטען פון א זכר, ביז... געווארען אינגאנצען א זכר.

פון יענער צייט אן, זענען שוין פארגע... נאך א רייהע ענליכע פאלען, וואס זענען... אין דער וויסענשאפט.

פון דעם אלעמען, וואס איז ביז איצט... געווארען, זעט שוין דער לעזער אליין... שטויסען אויף וואס הארא אופן עס זענען... יענע אפעראציעס וו שען מענשען, וואס... פון א מאן א פרוי אדער פון א פרוי א מאן...

אייז זאך דארף מען אבער אין זינען...

די וויסענשאפטסלייט ווייסען נישט... פאל צווישען מענשען אדער בכלל צווישען... דיגע חיות וואו פון א גאנצען מאן זאל ווער... פרוי, אדער פערקעהרט — אזוי ווי מיר האבען... געזעהן אין דעם פאל פון דער טויב. די... שאפטסלייט גלויבען. אז ביי די זויגענדיגע... איז אזא זאך נישט מעגליך. אבער וואו די... דאקטוירים קענען יא עפעס העלפען איז ביי... מענשען, וואס ווערען געבוירען מיט א צווייט... געשלעכט. „הערמאפראדיטען" רופט מען די...

אזעלכע מענשען האבען די אייגענשאפ... פון א פרוי, אי פון א מאן. דאס רוב איז א... שלעכט עפוואס שארפער ווי דער צווייטע... אזא פאל מאכען די דאקטוירים אנ'אפער... אדער מאכען איינשפריצונגען מיט דער „געש... ליכער הארמאנע". ווען זיי שפריצען איין די... ליכע הארמאנע, הויבען זיך אן אנטוויקלען די... ליכע געשלעכט־סמנים, און עס הויבען א... שוואכען די מענליכע אייגענשאפטען, און... ווייז ווערט דער מענש אויס מאן, און ווערט א... צען פרוי. און אויך פערקעהרט.

גענ. רידז-שמיגל אין א שמועס מיט'ן מארשאל פעטען אין פאריז

ביינאכט (דערצעהלונג)

פון **ע. הויסען**

א שטיק נאך האלבע נאכט האט דער אויטאמא-ביל זיך אפגעשטעלט נעבען ווערדעל. זי האט גע-עפענט ס'טירעל און איז ארויס די ערשטע. ער האט אונטערגעהויבען ס'געזעס. פון דארט עפעס ארויס-גענומען און עס אראפגעלאזט אין קעשענע אריין. ער איז צוגעגאנגען צו איהר. זי האט נישט ווי-לענדיג זיך א רוק געטון פון איהם. ער האט עס דערפיהלט און איז נישט בייז געווארען.

זיי האבען זיך געזעצט אויף א בערגעל מעך הינטער א בוים. אין דעם ליכט פון די שטערן, וואס האט זיך געזיפט דורך די בלעטער, האבען זייערע פנים'ער אויסגעזעהן בלייך און ווייס, א שטיקעל הימעל, אהן וואלקענס, האט אראפגעקוקט אויף זיי ווי א געהיים אויג. פינ'ם וועלדעל האבען זיך דערטראגען קלאנגען. דא און דארט זענען געפאלען טרוקענע בלעטער, מיטגעבראכט טריט. א חיה'לע, איז עס געווען א האז, איז עס געווען א קראליק, איז פערבייגעלאפען.

זי האט זיך צוגעשארט צו איהם, האט איהם ארומגענומען, פעסט ארומגענומען, און מיט אמאל האבען ביידע זיך דערפיהלט נאקעט. פון אלע זייטען האבען אויגען, בייזע אויגען גע-קוקט אויף זיי. זיי זענען געזעסען ווי פערגליווער-טע, ביז ס'מיידעל האט זיך אנגענומען מיט כחות און א זאג געטון:

— מיר זענען גרויסע נאראנים, דזשא. פאר וועמען האבען מיר מורא? פאר דער פינסטערניש??

וואס קען זי אונז טון? קיין זאך קען אונז מעהר נישט שעדיגען, טייערער. מיר זענען אומשטערב-ליך, דזשא.

זי איז געבליבען א ווייל שטיל. ס'קויל האט איצט געקלונגען רוהיגער. זי האט גענומען זיין האנד אין איהרער, זיך געבעטען:

— איצט איז די צייט, מיר דארפען עס טון, דזשא! וואו האסטו עס, דזשא?

קאלטע דרעשטשעס זענען אדורך איבער זיין גאנצען לייב. אלץ אין איהם האט אנגעהויבען ציי-טערן — די הענד, די פיס.

— ניין, ניין, כ'קען עס נישט טון. נישט איך!

— און ער האט זיך צושריגן: — דו טו דאס! וואס לייגסטו אויף מיר אלץ ארויף? איך קען נישט, טייערע, גאט איז מיין עדות, אז איך קען נישט!

זי האט זיך אויפגעזעצט, איהם לאנג אנגעקוקט ווי זי וואלט זיך געקליבען איהם היפנאטיזירען.

— דו וועסט עס טון! דו מוזט עס טון, דזשא!!

זי האט אריינגעשטעקט די האנד אין זיין קע-שענע. זי האט פון דארט ארויסגענומען דעם רע-וואלווער. יואס האט אין דער פינסטער א גלאנץ געטון מיט אזא קעלט. זי האט איהם געגעבען דעם רעוואלווער און אליין האט זי זיך איינגעטוליעט אין זיינע ארעמס.

זיין ציינג־פינגער האט זיך א בויג-געטון, אנגע-רירט ס'ציינגעל פונ'ם רעוואלווער, און זיך דערמאנט ווי ער פלעגט קליינערהייט זיך שפילען מיט א בלע-כענעם רעוואלווער, שפריצען דורך איהם וואסער, און וואס פארא רעוואלווער האלט ער איצט אין האנד? איז דאס טאקע נישט קיין שפילצייג, נאר אנ'אמת'ער רעוואלווער? א רעוואלווער, וואס קען טויטען? קען ער מער נישט בעהערשן זיינע אייגע-נע הענד, זיינע אייגענע מוסקולען? ווער קאמאנ-דעוועט מיט איהם?

ער האט פעסטער א שלעפ געטון ס'ציינגעל פונ'ם רעוואלווער. ס'מיידעל האט פון איהם די אויגען נישט אראפגעלאזט. זי האט געקוקט מיט א בעפעלערישער פרייד.

מיט'ן שאס איז ער געקומען צו זיך. ס'איז שוין אבער געווען צו שפעט. די אויגען, וואס האבען געקוקט אויף איהם, האבען שוין מעהר קיין פרייד נישט געהאט. דאס לעבעדיגע לייב, וואס האט זיך געטוליעט צו איהם, האט אויפגעהערט צו לעבען. די האנד, וואס האט איהם ארומגענומען, איז צוריק געפאלען. אין דער פינסטער האט ער דערזעהן בלוט אויף איהר ווייס קלייד.

זי האט געלויז געוואלט, אז ער זאל זי דער-שיכען. און איצט? פאר איהם האט זיך געעפענט ס'אמת'ע גיהנום. ס'איז געווען גענוג געווען אביסעל משוגע'ן פאר א רגע ער זאל זי דערשיסען. אבער זיך צו דערשיסען?

ער האט זיך אנגעשפארט אן בוים און האט זיך א נעהם געטון אין די ארעמס. ער האט א הויב געטון דעם רעוואלווער צום מח. דאס שטיקעל משוגעת איז אוועק פון איהם. ס'איז מעהר נישט געווען קיין רעוואלווער, וואס שפריצט וואסער. עס איז געווען א רעוואלווער, וואס טויט. ער האט גע-נומען רעדען, געמומען שרייען, הויך, העכער.

מיט אמאל האט ער זיך דערשראקען פאר אייגען קול. וועט עמיצער אנקומען — — — ער זיין א מערדער, וועט האבען דער'הרג'ט מיידעל. וואס פארא מערדער איז ער? ס'איז בליבען בלויז איין וועג — זיך אליין נעמען ס'... ער האט נאר־וואס דער'הרג'עט א מענשען... איז איהם געווען צום גאהענטסטען, צום ליב... זי האט איהם שטארק ליב געהאט. דער אפש... געווען — ער זאל זיך שיסען, מען זאל זיי... געפינען טויט. ערשט איצט האט ער פער...

— צו, הרג'ענען זי האט ער נאך געהאט כח... נישט. מען וועט איהם כאפען, דעם מערדער... וועט זיך דעריויסען. אז זי האט געטראגען פון... איהר לייב האט אנגעהויבען קאלט צו...

ער האט זי ארויסגעלאזט פון די הענט... גענומען אויפשטעלען. ער האט גענומען גע... טערוויילעכץ. ווי ער וואלט זיך געקליבען... אין אנ'אפגרונד אריין.

ער איז נישט אריין אין זיין אויטא...

ער איז אהין אריינגעפאלען ווי אנ'אנגעשט... זאק. ער האט געשאלטען זיך, זיין טאטע... מאמע'ן. וואס, די מאשין רוקט זיך? ער איז... אויפ'ן זאמדיגען וועג. ער האט נישט אנגע... די אויטאמאביל־לאמפען. ער האט זיך ... איבער ליידיגע וועגען. זיך געטראגען גיך... האט א האן זיך צעקרייעט. ער האט זיך... געבויגען איבער'ן ראדאון דער אויטאמא... א ריזיגע שפין האט זיך געהויבען באגי... ווען ס'האט אנגעהויבען טאגען.

(ווייטער: א...)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 3 ט"ז אלול תרצו

סעפטעמבער

זון-אונטערגאנג 6.13

זון-אויפגאנג 5.26

קיין ארץ-ישראל
גרופענווייז און אינדיווידועל.
ביליגע פרייזען. גוטע בעדינגונגען.
פינקטליכע בעהאנדלונג.

14-טעגיגער אויספלוג קיין וויען 135 זל.
אבפאהר יעדען טאג.

אויסלענדישע הנחה-און קורצייט-פעסער.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען און רייזעס קיין רוסלאנד.
ברענגען קרובים פון רוסלאנד קיין פוילען
אינפארמאציעס ערטיילט
דאס יודישע רייזע-ביורא

Union Lloyd

Piotrkowska 42, tel. 107-87.
פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
נעמט אן דאס איבערשיקען
פעקלעך קיין ז. ס. ר. ר.

צוליב די געשעהענישען אין ארץ-ישראל

געפאלען אימפארט פון פוילען קיין ארץ-ישראל אויף 34 פראצענט

(ג) עס איז פערעפנטליכט געווארן די סטאטיסטיק פון דעם אימפארט פון סחורות קיין ארץ-ישראל, דערונטער אויך פון אימפארט פון פוילען אין דער צייט פון ערשטען יאנואר ביז'ן 31 מאי 1936. די דאזיגע סטאטיסטיק אילוסטרירט דייטליך דעם פראצעס פון צוזאמענבראך פון אימפארט קיין ארץ-ישראל וואס איז אהן שום ספק א אויסדרוק פון דער ווירטשאפטליכער דעפרעסיע פון דעם ערשטען האלבען יאהר 1936 אין פער־גלייך מיט'ן יאהר 1935 איז דער אלגעמיינער אימפארט קיין ארץ-ישראל געפאלען אויף 21,6 פראצ.

אויב עס האנדעלט זיך וועגען אימפארט פון פוילען, און ספעציעל פון לאדז איז ער צוליב די געשעהענישען אין ארץ ישראל בעזונדערס געטראפען געווארען אין פערגלייך מיט'ן יאהר 1935 איז דער אימפארט געפאלען אויף גאנצע 34 פראצענט. דאס נעהמט זיך דערפון וואס פוילען אימפארטירט קיין ארץ ישראל פאבריקאטען און האלב-פאבריקאטען. איצט אבער איז פארהאן פאר פוילען א מעגליכקייט פון עקספארטירען לעבענס-מיטעל אין וועלכע עס פיהלט זיך לעצטענס אין ארץ-ישראל א מאנגעל, צוליב'ן בויקאט פון די שכנישע אראבישע לענדער אזוי אז ארץ ישראל מאכט באשטעלונגען אויף די דאזיגע ארטיקלען אין טערקיי און רומעניען.

גרויסע שרפה אין סטערצאוו

16 יודישע פאמיליעס געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ

רינגסטאג אין מיטען נאכט איז אויסגעבראכען א מורא'דיגע שרפה אין שטעטעל סטערצאוו אויף דער טשענסטאכאווער גאס, אין שטאט איז געווארען א שרעקליכע בהלה, ווייל אלע געדענקען נאך די מורא'דיגע שרפה וועלכע איז פארגעקומען מיט א יאהר צוריק אין א האלב שטעטעל איז אוועק מיט'ן רויך נאך איידער מ'האט בעוויזען צו ארגאניזירען הילף זענען אפגעברענט געווארען 5 הייזער, אין וועלכע ס'האבען געוואוינט 16 יודישע פאמיליעס, וועלכע האבען פארלוירען זייער גאנץ האב און גוטס.

די שרעקליך-געליטענע יודישע פאמיליעס זענען פאלגענדע: אברהם אלעמבוך, הערש שוחט און זיין איידעם ישעיה, אברהם פעלדמאן, איידעל לעווין, ראובי אלעמביק, משה ברייטבארד, ישראל גרשון ערליך, אסתר פערל, העניך טשעכאנאווסקי, מאיר לאנגער, שלמה ליבערמאן, יעקב מענדעל ליבערמאן, אלתר מאשקאוויטש, דן קרימאלאווסקי און דער קריסט בארצנסקי.

——*X*——

אויסגעבראכען א שטרייק אין דער האלץ-אינדוסטריע

3,300 טישלער-ארבייטער געשטרייקט די ארבייט

(א) דער שטרייק, וואס האט זיך עהרגעכטען אנגעהויבען אין די מעבעל-פאבריקען, האט זיך פערשפרייט אויף דער גאנצער האלץ-אינדוסטריע. ס"ה שטרייקען 3 טויזענד ארבייטער מעבעל און בוי-טישלער). די ארבייטער פאדערען צו שליסען א קאלעקטיווען אפמאך.

א חוץ לאדז, האבען אויך פערשטרייקט 300 טישלער-ארבייטער אין אלעקסאנדער.

מארגען פרייטאג וועט ביים ארבייטס-אינספעקטאר פארקומען א קאנפערענץ וועגען ליקווידירען דעם שטרייק.

טראמוואי אפגעשניטען א יודיש יונגעל ביידע פיס

שרעקליכער פארפאל אויף לימאנאווסקיעגא גאס

(א) אויף לימאנאווסקיעגא גאס, האט נעכטען פאסירט א שרעקליכער פארפאל מיט א יודיש יונגעל.

אדורכגעהענדיג די גאס ביים טויער לימאנאווסקיעגא 17 איז אנגעפאהרען דער אלעקסאנדערער טראמוואי און מיטען גאנצען אימפעט איבערגעפאהרען דעם 11-יעהריגען מרדכי מענדעלזאן, פון קרוטקא באלוט 5-7. ביים יונגעל זענען אפגעשניטען געווארען ביידע פיס און בעקומען א מח-ערשיטערונג.

אין א גוסס'ין צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

א „צירקאוויעץ", וואס ווייזט קונצען מיט'ן „איבער איינער"...

פערמשפט אויף צוויי וואכען ארעסט

(א) מיט דעם צירק „ארענא" איז געקומען קיין לאדז א געוויסער פיאטר וואכאווסקי. א חוץ די צירק-קונצען, האט ער זיך פארלעגט אין לאדז אנ'איינענע „קאסינא" און צוגעצויגען אמאטארען אויף א קארטעל. צווישען אנדערע האט ער ביי א פויער געוואונען 300 זל. דער געליטענער האט געמאלדען דער פאליציי, און וואכאווסקי איז צוגעצויגען געווארען צו גריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס, דאס גריכט האט דעם „צירקאוויעץ" פערמשפט אויף צוויי וואכען ארעסט.

באר „געדולד" לעגיאנאוו 11
טעל. 239-39
דער בעקאנטער רעסטאראן פון „געדולד" עמפפעהלט די בעסטע, שמאקהאפטסטע און געזונדסטע
מיטאגען פון 1 זל. אז ווי אויך אלא קארט.
ספעציעל צום נייעם סעזאן ווערען ארויסגעגעבען אוועדנבראטען פון
3 שפייזען פון 1 זל. אז. דער בופעט איז פארזעהען מיט די פרישסטע קאלטע און ווארימע שפייזען. ביים בופעט באר-פארציעס פון 35 גר.
בעמ.: מיר נעהמען אן חתונות, בעלער, באנקעטען און אנד. שמחות אויף פארציעס פון 4 זל. און אין איינענעם זאל און אויף בעשטעלונג אהיים.

א וואזשני „שלינגט אראפ" 700 זל. פאסט-געלד

נעכטען געמשפט געווארען דורכ'ן גריכט

(א) אויף דער פאסט האט געארבייט א וואזשני עדמונד באראנסקי, איז ער געווען א גוטער „הימער", ער האט געהיטען - א חוץ די פאסט — אויך דאס געלד פון די פושעקאזען, דאס געלד אנ'ערך 700 זל. האט ער אראפגעלאזט אין דער אייגענער קעשענע.

נעכטען איז פארגעקומען זיין פראצעס, ער האט זיך פערענטפערט, אז זיין פרוי איז געבליבען א קאליקע נאך דער שרפה אין ווינער'ס פאבריק. ליידט הונגער א. אז. וו.

דאס גריכט האט דאס געגומען אין אכט און איהם פערמשפט אויף 1 יאהר תפיסה, אפלעגען דאס אויספיהרען די שטראף אויף 3 יאהר.

די קאנפערענץ פון דאקטוירים מיט „אובעזפיטשאלניע"

בעשלאסען... צו רופען א צווייטע קאנפערענץ

(א) פון ווארשא איז צוריקגעקומען די דעלעגאציע פון דער דאקטוירים-קאמער, וועלכע האט זיך בעטייליגט אין דער קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון דער אובעזפיטשאלניע אין ווארשא וועגען שליסען א קאלעקטיווען אפמאך פון די דאקטוירים מיט דער אובעזפיטשאלניע אין לאדז.

די קאנפערענץ האט געדויערט דריי טעג און האט זיך געענדיגט מיט גארנישט. קיין אפמאך איז נישט בעשלאסען געווארען. ס'איז אויך נישט ערלעדיגט געווארען די פראגע וועגען נארמירען די ארבייט פון די דאקטוירים. די קאנפערענץ איז אין אפגעלייגט געווארען אויף 2 וואכען.

קאנפליקט צווישען ווירטסלייט און סטרוזשעס דויערט

די טעג וועט פארקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ

(א) דער קאנפליקט צווישען די הויזבעזיצער און סטרוזשעס, וואס האט אויסגעבראכען אין יולי איז נאך נישט געענדיגט. די ווירטסלייט האבען אנגעהויבען אנ'אקציע געגען די סטרוזשעס, קינדיגענדיג זיי פון די פאסטענס. פון יולי אן ווערען יעדען חודש די קינדיגונגען בענייט.

אין שייכות דערמיט, האט דער סטרוזשעס-פעראיין אינטערוועניערט ביים ארבייטס-אינספעקטאר, וועלכער וועט די טעג צוזאמענרופען א געמיינזאמע קאנפערענץ.

הויזבעזיצער בעשטראפט מיט 1000 זל.

פאר נישט רעגולירען דעם אפצאהל פאר'ן ארבייטס-פאנד

(א) אין שטאטישען גריכט איז פארגעקומען א פראצעס געגען שרה וויינבערג (גדאנסקא 42), אלס שותפ'טע און אדמיניסטראטארקע פון עטליכע הייזער, וואס געהערען צו וויינבערג'ס יורשים, האט זי זיך פערפליכטעט אפצוצאהלען 5 פראצ. פון דירה-געלד פאר'ן ארבייטס-פאנד. מחמת דעם, וואס זי האט דאס געלד נישט בעצאהלט, האט זי דאס גריכט פערמשפט צו בעצאהלען טויזענד זל. שטראף.

יודישער בייגעל-פערקויפער בעקומט א שגעון-אנפאל

אין 5-טען פאליציי-קאמיסאריאט

אין 5-טען קאמיסאריאט איז געבראכט געווארן א יודישער בייגעל-פערקויפער גבריאל פרענקעל. פון נאוואמיעסקא 19 וועלכער האט געהאנדעלט אין דער גאס אהן א פאטענט.

פלוצים האט ער אין קאמיסאריאט בעקומען א שגעון-אנפאל, די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל ביי'ם שטאטישען זאמעל-פונקט.

פאר טראגען א קאמוניסטישע פאהן אין דער 1-טער מאי-דעמאנסטראציע

פערמשפט אויף דריי יאהר תפיסה

(א) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען א פראצעס געגען דעם 25-יאהריגען מאריאן פיליפיאק, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אז בעת דער 15-טער מאי-דעמאנסטראציע, האט ער געטראגען א קאמוניסטישע פאהן. פיליפיאק איז פערמשפט געווארען אויף 3 יאהר תפיסה.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא־אנאליזע
נעמט אן פון 8—11 און 5—8 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 9—12.

Dr. med. H. LUBICZ
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 141-32
עמפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אווענד

היינט די רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1918

היינט דארפען זיך שטעלען צו רעגיסטראציע אויף פיעטריקאווער 165 פון 1-טען קאמיסאריאט די אותיות:

M, N, O, P, R, S

און פון 7 קאמיסאריאט אויף די אותיות

R, S, Sz, T, U.

מארגען, פרייטאג, ערשטער קאמיסאריאט אויף די אותיות:

Sz, T, U, W, Z

און פון 7 קאמיסאריאט אויף די אותיות

W, Z, Ż.

צוגאב-פאבאר

(א) די צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק.או לאדז שטאט „איינס" וועט אמטירען דעם 15-טען סעפטעמבער ד. י. אין לאקאל פיעטריקאווער 165.

צום צוגאב-פאבאר דארפען זיך צושטעלען אלע מאנספילען, וואס זענען געבוירען אין יאהר 1915 און עלטערע, וועלכע האבען ביז איצט נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער-דינסט, וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 8, 9 און 11. קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע רוף-צעטלען פון דער שטאטישער סטאראסטווע.

אין שולע אריין!

היינט הויבט זיך אן דער נייער שול-יאהר

(א) אויף דער פעראררדנונג פון דער שול-מיכט, הויבט זיך היינט אן דער שול-יאהר 1936/37. די שול-קינדער דארפען זיך היינט שטעלען אין די שולען. היינט וועלען פארקומען גאטעסדינסטען. נארמאלע לעקציעס וועלען זיך אנהויבען דעם 4-טען ד. ח

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט פיינאכט דיזשורירען: קאהאנא (לימאנאווסקיעגא 80); טראוקאווסקי (בזשעזשינע 56); קאפראווסקי (נאוואמיעסקא 15); ראזענבלום (שרודמיעסקא 21); בארטאשעוויטש (פיעטריקאווער 95); משינסקי (ראקאטשינסקי 53); סקווארטשינסקי (קאנטנא 54); שיניעצקא זשגאורסקא 59).

פאליטישער פראצעס

(א) נעכטען איז פארגעקומען א פראצעס פון ישראל פאדכלעבניק, וועלכער איז אנגעקלאגט געווארען אין קאמוניסטישער טעטיגקייט. ער איז פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

Doktór Z.
HENRYKOWSKI
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע ווענערישע און הויט-קראנקהייטען
טראוגוטא 9. טעל. 262-98
נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענד
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

דער גרויסער וואַהל-יריד

יודישער ארבייטער=בלאק אריינגעטראגען די ליסטעס. ענדעקישע ליסטע מיט די געלע „גדולים".—היינט טראגט אריין די ליסטע דער ציוניסטישער בלאק.—וואס טוט זיך אין פאראייניגטען יודישען בלאק

היינט איז דער לעצטער טערמין אריינצוטראגען קאנדידאטען=ליסטעס

דער כאאס ערב אריינטראגען די קאנדידאטען=ליסטעס

הגם ס'זענען נאר פערבליבען עטליכע שעה אריינצוטראגען קאנדידאטען - ליסטעס, הערשט נאך אלץ אין דעם אלגעמיינעם יודישען בלאק א פולשטענדיגער תוהו ובוהו. ס'איז נאך גאר-נישט בעשטימט און ס'איז נאך גארנישט בע-שלאסען.

די הויפט - שוועריגקייטען קומט מצד דער „אגודה", אין צוזאמענהאנג מיט דעם אפזאג פון פרעזעס מינצבערג צו קאנדידירען, וועגען דעם ענין איז עהערנעכטען ביז שפעט ביינאכט פארגעקומען א זיצונג אין דער אגודה-ארגאני-זאציע, דארט איז בעשלאסען געווארען, אז היות ווי פרעזעס מינצבערג האט זיך אפגעזאגט צו קאנדידירען, דארף ער קלערען, אז ער ציהט צריק זיין בעשלוס אן דאן וועט ער ארויסגע-שטעלט ווערען דורך דער „אגודה" אויפן ערש-טען ארט אין צעהנטען קרייז. ווייטער איז בע-שלאסען געווארען, אז יעדער קאנדידאט, וועל-כער וועט ארויסגעשטעלט ווערען דורך דער „אגודה", דארף איבערלאזען אין דער פארטיי א רעזיגנאציע-בריף, כדי די פארטיי זאל דיספא-נירען צו יעדער מינוט מיט די מאנדאטען.

דאן האט מען אין די „אגודה" בעשלאסען, אז היות ווי די פארשטעהער פון ווירטשאפט-ליכען בלאק האבען זיך אויסגעדריקט, אז די „אגודה" האט פערקויפט די מאנדאטען, מוז די דאזיגע בעשולדיגונג צוריקגעצויגען ווערען, אויב נישט וועט די אגודה נישט געהן אין בלאק מיט דעם געזעלשאפטליך - ווירטשאפטליכען בלאק. ווי מיר דערוויסען זיך איז דער לעצטער ענין זונטאג ערלעדיגט געווארען.

ביי דער דאזיגער לאגע האט זיך אנגעהוי-בען נעכטען ביינאכט די זיצונג פון אלגעמיינעם יודישען בלאק. מען איז צוגעטרעטען צו פער-טיילען די ערטער אויף די קאנדידאטען-ליסטעס פאר די גרופירונגען, נישט אנרופענדיג קיין נע-מען פון די קאנדידאטען, דא האט זיך ארויס-געוויזען, אז די שוועריגקייטען ביי דער מאנדא-טען-פערטיילונג זענען זעהר גרויס און די זי-צונג איז איבערגעריסען געווארען אהן שום רע-זולטאט.

דערווייל האט איינער פון די פארשטעהער פון אלגעמיינעם יודישען בלאק זיך געווענדעט צום ציוניסטישען בלאק מיט א פארשלאג, אז אויב די מניעה צו אנ'איינהייטליכען יודישען בלאק פון אלע בירגערליכע גרופירונגען, איז נאר די, וואס צו איהם געהער דער געזעלשאפט-ליך-ווירטשאפטליכער בלאק, נעמט ער זיך אונ-טער די מניעה צו בעזייטיגען, דאס הייסט אז די געזעלשאפטליך - ווירטשאפטליכע גרופירונג זאל ארוים פון בלאק.

די ציוניסטען האבען געענטפערט, אז ס'איז שוין צו שפעט, ווייל זיי האבען שוין אריינגע-טראגען זייער קאנדידאטען - ליסטע אין דער הויפט-וואהל-קאמיסיע.

אזא לאגע איז געווען ביז שפעט אין אווענד אויף ווען ס'איז ווידער בעשטימט געווארען א זיצונג פון בלאק.

אין דער צייט האבען מיר זיך געווענדעט צו איינעם פון די אנפיהרער פון אלגעמיין-יו-דישען בלאק, אדוו. ווייצמאן וועגען דער לאגע.

אדוו. ווייצמאן האט געענטפערט, אין די אינטערעסען פון יודישען כלל איז געלעגען די קאנסאלידאציע פון אלע עלעמענטען, וועלכע קענען אנטיילנעהמען אין אנ'איינהייטליכער נאציאנאלער אקציע, דאס הייסט פון אלע יודיש בירגערליכע גרופירונגען און דאס צוליב די מא-טיווען:

1) די אנשטרענגונג פון אלע כוחות דארף געזאמעלט ווערען נאר אויף אנ'אויסערליכען קאמף און נישט אויף אנ'אינערליכען קאמף.

2) בעמיהען זיך, אז די יודישע מאסען זא-לען געהן צו די אורנעס, ווייל ס'קען זיך מאכען שווערע בעדינגונגען. די ענדעקעס, למשל, ווילען רעאליזירען זייער יודען-פרעסערישען פראגראם.

3) ס'געהט וועגען דער צאהל מאנדאטען, ווייל ווען די יודיש - בירגערליכע גרופירונגען וואלטען ביי די פריהערדיגע שטאט-ראט-וואה-לען געגאנגען איניג, וואלטען די ענדעקעס נישט געהאט קיין מעהרהייט.

דאס פערשטענדניש פאר אנ'אלגעמיינער יודישער אקציע אויסער די גרעניצען פון פוי-לען איז פערשטענדליך און קלאר א סימן — געננף, ביים רעאליזירען אבער די דעקלאראציע און פאדערונגען, וועלכע זענען דארט אנגענו-מען געווארען ווערט דערפון גארנישט, איך פערזענליך און מיין פארטיי האבען אנגעוואנ-דען אלע כוחות אויף אנ'אלגעמיינעם גאנצען יודישען בלאק, אבער מ'האט אנגעטראפען אויף אזעלכע שוועריגקייטען, וועלכע האבען זיך נישט געלאזען איבערוואנדען.

אונזער שטעלונג איז איצט אזא, אז מען וואלט נישט געדארפט נאך מעהר טיילען די יודישע בעפעלקערונג און דערפאר זענען מיר איינגעגאנגען צו שליסען א בלאק מיט די איב-ריגע בירגערליכע עלעמענטען, וואו ס'זענען פארהאן אפילו אזעלכע מיט וועמענס לעצטע פאליטישע טעטיגקייט איך בין נישט מסכים. דער אלגעמיינער יודישער בלאק האט אנגענו-מען פאלגענדע אונזערע פאדערונגען 1) די ליס-טע איז א יודיש - נאציאנאלע. 2) די פאליטיק, וועלכע וועט געפיהרט ווערען דורך דער פראק-ציע זאל זיין אנ'אונאפהענגיגע, 3) און אז די פראקציע זאל ביי דער ארבייט זיך שטיצען אויף די פוילישע דעמאקראטישע עלעמענטען, וועלכע אנערקענען די יודישע גלייכבערעכטי-גונג. אין דעם מאמענט זענען די איבריגע פרא-גען נישט קיין ערשטראנגיגע.

דערווייל האבען זיך געמאכט נייע שוועריג-קייטען און ווער ווייס וויפיל יודישע ליסטעס מיר וועלען האבען...

קרייזען: אין 2-טען, 7-טען, 9-טען און 10-טען די ציו-ניסטישע פראווין-ארגאניזאציע „וויזא" האט זיך אנ-געשלאסען אין ציוניסטישען וואהל-בלאק.

די אגודה שטעלט נישט ארויס

די קאנדידאטור פון פרעזעס מינצבערג

היות ווי פרעז. מינצבערג האט נישט צו-ריקגעצויגען זיין דעציזיע נישט צו קאנדידירען, האט די נעכטיגע זיצונג פון ועד הפועל ביי דער אגודה בעשלאסען נישט ארויסצושטעלען זיין קאנדידאטור צו די איצטיגע שטאט-ראט-וואה-לען.

מיט דער דאזיגער דעציזיע זענען די פאר-שטעהער פון דער אגודה ארום 1 ביינא[כט] אוועק אין לאקאל פון דער קהלה, וואו עס ה[אט] זיך אנגעהויבען די זיצונג פונם אלגעמיינ[ען] יודישען בלאק, וועלכער איז נאך ביז דאן ני[ט] צונויפגעשטעלט געווארען.

די זיצונג פונם בלאק האט געדויערט א[...] צע נאכט

וואס מען דערצעהלט

ווענען דער סיבה פון דעפ. מינצבערג'ס אפזאג צו קאנדידירען אין שטאט-ראט שמועסט מען, אז דאס איז געווען דערפאר, וואס דער גערער רבי האט נישט קלאהר געענטפערט אויף דער פראגע, צי פרעזעס מינצבערג דארף קאנדידירען. די אנ-פיהרענדע גערער חסידים אין לאדז: בינם לעווין, נחמן שווארץ און אברהם אייזנער האבען דעריבער אנגענומען, אז דער רבי וויל נישט, אז דעפ. מינצ-בערג זאל קאנדידירען און האבען אזא בעשלוס אדורכגעפיהרט אין דער אגודה.

מען שמועסט אויך, אז פרעזעס מינצבערג וויל נישט קאנדידירען צוזאמען נישט מיט יצחק לעווין און נישט מיט יחיאל טאוב.

* * *

ראטמ. ליבערמאן האט ערקלעהרט אויף [דער] זיצונג פון ועד הפועל פון דער „אגודה", אז א[ויב] פרעזעס מינצבערג וועט נישט קאנדידירען צום ש[טאט-] ראט וועט ער אויך נישט קאנדידירען. דאס ה[...] ארויסגערופען גרויסע אויפרעגונג אין דער „אגו[דה"] און ס'איז געקומען צו הויכע רייד.

* * *

אין דער „אגודה" הערשט די איבערציי[גונג] אז אויב דער פרעזעס מינצבערג וועט נישט [קאנ-] דירען צום שטאט-ראט, וועט ער שוין נישט [קאנ-] דידירען צו דער קהלה אויך. און דעריבער ה[...] צעהלט מען, אז ה' יחיאל טאוב האט צוגעזאגט ה[...] „אגודה" גאר „גרויסע זאכען", אויב ער וועט [...] רען פרעזעס פון דער לאדזער יודישע קהלה.

די ענדעקישע קאנדידאטען=ליסטעס

די ענדעקעס האבען שוין אריינגעטראגען זיי-ערע וואהל-ליסטעס אין אלע 10 וואהל-קרייזען.

דער פיהרער פון דער ליסטע אין ערשטען קרייז איז דער בענקעל-וואפער ד"ר ראסטקאוסקי. דארט פיגורירען אויך די געוו. ראטמענער דעמבינסקי, קרוליקאווסקי, פאזוליצקי.

דער פיהרער פון דער ליסטע אין צווייטען קרייז איז אינזש. פעליקס יורסקי. דארט זעהט מען אויך דעם בעקאנטען וועלקא.

אין דעם דריטען קרייז — אנטאני טשערניק, געוו. ראטמאן מילער, קאראנאייוסקי.

אין פיפטען קרייז — געוו. ראטמ. אדאמיעצ, קאזשוכאווסקי, מוכא, בוגאי.

אין פיפטען קרייז — דער גדול אליי קא-וואלסקי, שוידלער מאלאכאווסקי.

אין זעקסטען קרייז — העגריק שולץ, אדוו. ראשקאווסקי.

אין זיבעטען קרייז — לעאן גזשעגאזשעק, [...] ויסלאוו האיואלסקי. דער ארט. מאלער שומא[...]

אין אכטען קרייז — ראמאן גאלאר — א [...] כה-בעאמטער יסטראווסקי.

אין ניינטען קרייז — וואצלאוו קאפטשי[...]

אין צעהנטען קרייז — אדוו. שוידלער, [...] קלוקאר.

אין דער ליסטע פעהלען פון די פריהער[דיגע] גדולים, פאדגורסקי, פרוי פאדגורסקא און [...] לארעק.

די ענדעקישע ליסטעס האבען ב"ק'מ'ע[...] ענדע נומערן: אין ערשטען קרייז נומער [...] אין צווייטען — 3, אין דריטען — [...], אין [...] — 4, אין פיפטען — 5, אין זעקסטען — [...] [ז]יבעטען — 4, אין אכטען — 4, אין ניינטען [...] און אין צעהנטען —

פון די בוכהענדלער

אקולניק פון בילדונגס=מיניסטעריום צום שול=קוראטאריום וועגען „יוד"-ביכער

בשעתו האט דער בוכהענדלער-פאראיין זיך געווענדעט מיט א ביטע צום בילדונגס מיניסטער וועגען די א. ג. געווילבלער אין די שולען, וואו די שילער ווערען געצוואונגען צו קויפען ביכער און שרייב-מאטעריאלען. די בוכהענדלער האבען אנגעוויזען, אז די דאזיגע שול-קרעמלער גראבען אונטער די עקזיסטענץ פון הינדערטער בוכהענד-לער און שרייב-מאטעריאלען-הענדלער.

אין שייכות דערמיט, האט דאס בילדונגס-מיניסטעריום צוגעשיקט אנ'אקולניק צום שול-קוראטאריום, אין וועלכען ס'ווערט אנגעוויזען, אז מ'טאר די שילער נישט צווינגען צו קויפען אין די שול-קרעמלעך, און די שילער קענען קויפען וואו זיי געפעלט.

אנ'ענליכע אפשריפט פון דעם אקולניק, האט דאס בילדונגס-מיניסטעריום צוגעשיקט צום בוכהענדלער-פאראיין.

א בעזיצערין פון א „הייזעל"

נארט אויס 21 טויזענד זל. פון [...] נאסע-פרוי

(א) אויף נאווראט 24, האט די 38 יאה[ריגע] וויטשקיעוויטש געהאלטען א „הייזעל". [...] זיך געזאמעלט יונגע מעדלעך און זיי געוואונג[ען] פראסטיטוציע. א חוץ דעם האט זי ביי א[...] פון איהרע „פענסיאנערקעס" אויסגענארט 21 [...] זענד זל. וואס זי האט געהאט אפגעשפארט [...] איהרע „פערדינסטען". זי האט אויך פארנא[רט] יונגע ייינגער לעאן נוטקאווסקי. צוזינגענדיג א[...] „אפצו פבען" זיך מיט מ' נ"ר.

דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף א ק[...] תפיסה און 500 זל. שטראף.

וואַרשאַווער אפיציעלע בער[זע]

דעוויזען:

האלאנד	—	—	—	[...]0.68
לאנדאן	—	—	—	[...]73
ניו-יארק (קאבעל)	—	—	—	[...]1.
פאריז	—	—	—	[...]98
פראג	—	—	—	[...]1.96
ציריך	—	—	—	[...]00

אפיציעלע פראצענטיגע פאפיר[ן]

באנק פאלסקי	—	—	—	[...]50
3 פראצ. אינוועסטיציע I. פרעמירטע				[...]00
3 „ „ II.	—	—	—	[...]0
4 „ דאלארובקע	—	—	—	[...]0
7- „ סטאביליזאציע	—	—	—	[...]98
5- „ ווארשאווער	—	—	—	[...]25
5- לאדזער	—	—	—	[...]50

צופאל מיט א יודישען בעל-עגלה

(א) אויף בזשעזשינער גאס איז ארפגעפאלן [פ]ון א וואגען דער פוהרמאן אהרן שיעוויטש (פוי-זגערזשער 40). ער האט צובראכען א האנד און פערוואונדעט דעם קאפ. אין א שווערען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אהיים.

טעאטער. יודיש-קאַמערפּיעל-ווייל[...]

(קאמוניקאטען)

פייערליכע ערעפנונג פון ווינטער-סעזאן אין שטאט-טעאטער

שבת קומט פאר די פייערליכע ערעפנונג פון [...] טער-סעזאן אין שטאט-טעאטער. אלס ערשטע פ[...] ווערט געגעבען דאס אויסגעצייכענטע שטיק פון קאנראד קאזשעניאווסקי „טויבי אגענט", וואס געשפילט צום ערשטען מאל אין פוילען אונט[ער] רעזשי פון טאלאנטפולען העגריק שלעטינסקי.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציעל-ארצט פאר מענער - שוועכע-בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג:
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

דער וואהל-בלאק „בונד און די פראפ. פעראיינען פון די יודישע ארבייטער" (קולטור-אמט און פועלי-ציון פראפעסיאנעלער ראט)

האבען אריינגעטראגען די ליסטעס אין 9 וואהל-קרייזען

נעכטען האט דער דערמאנטער יודישער ארבייטער-בלאק אריינגעטראגען די קאנדידאטען - ליסטעס אין 9 וואהל-קרייזען: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9 און 10-טען.

אין ערשטען וואהל-קרייז האט די ליסטע בעקומען דעם נומער 5. דארט קאנדידאטירען: ד"ר לאנדקאפ (בונד), ראזענבערג (פ"צ), זילבערבערג (בונד), אפפער (פ"צ), שיפערבלאט (בונד), מינץ (בונד), זילבערבערג גאלדע (בונד), געלקאפ (פ"צ).

2-טער קרייז האט בעקומען דעם נומער 4, ס'קאנדי-דירען: אייכנער רויזע (בונד), ד"ר גרינבלאט (בונד), שווארצבאר (פ"צ), ראזענבערג יודעל (בונד), אבעל (בונד), פאטשארעק אברהם (בונד), פעפער משה (פ"צ),

3-טער קרייז האט בעקומען נומער 6, ס'קאנדידירען: ד"ר וויסהאף (בונד), ליכטענשטיין (בונד), וואלדמאן דבורה (בונד), צימערמאן) (בונד), וואסער (פ"צ), ערעלספבערג (פ"צ).

4-טער קרייז האט בעקומען נומער 5. ס'קאנדידירען: פטאקול (בונד), נעפנער (בונד), פענסטער (בונד), שנאפס (פ"צ), זשעזשינסקי אברהם (בונד), גאלדבערג חנה (פ"צ).

5-טער קרייז האט בעקומען דעם נומער 6, ס'קאנ-דידירען: וויראווסקי (בונד), מינקאווסקי (בונד), לאס-קער (בונד), בורשטיין (פ"צ), ראזענבערג חנה (פ"צ).

7-טער קרייז האט בעקומען נומער 5. ס'קאנדידי-רען: גיטעל ליכטענשטיין, פרוי פון ישראל ליכטענשטיין (בונד), דאמבראווסקי (בונד), פרידמאן, לייב (פ"צ), בער-קענוואלד (בונד), כאינאצקי (בונד), אפאטאווסקי (פ"צ) פרידמאן יודעל (בונד), ציפערמאן (בונד), ליבעסקינד (בונד), יעדוואב (בונד).

8-טער קרייז האט בעקומען נומער 3. ס'קאנדידי-רען: מארגענטאלער (בונד), גארפינקעל גאלדע (פ"צ), קורט (בונד), שימאנסקי (פ"צ), גאלדבערג (בונד), מעל-מאן (בונד), זילבערבארד (פ"צ).

9-טער קרייז האט בעקומען נומער 4. ס'קאנדידי-רען: מילמאן שמואל (בונד), נוטקעוויטש שלמה (בונד), האלענדערסקי לעוו (פ"צ), זילבערשטיין (בונד), אייזענ-בערג (פ"צ), בינענשטאק (בונד), אנגעלטשיק (בונד), טאפטשא יהודית (פ"צ), נוטקאוויטש ברוך (בונד) בראנד חיים (פ"צ), פערגאמענט (בונד).

10-טער קרייז האט בעקומען דעם נומער 5. ס'קאנדי-דירען: פאזנאסקי חיים לייב (בונד), מערמעלשטיין מאיר (בונד), קאגאן אברהם (פ"צ) בערקאוויטש (בונד), זילבערבאגען יוסף (פ"צ), לאטיו (בונד), הערשקא-וויטש (בונד), בערקאוויטש שרה (בונד), גורפינקעל גרשון (פ"צ), עדעלמאן שמואל (פ"צ).

א לאקאלע ליסטע אין 10-טען קרייז

אין צעהנטען קרייז האט זיך געשאפען א לאקאלע ליסטע וועלכע איז פערמאסקירטע סאנאציע-ליסטע. די ליסטע הייסט „בירגערליכער ווירטשאפטליכער קאמיטעט" אויפן ערשטען ארט פיגורירט דער פרעזעס פון דער האנדווערקער-קאמער קאפשינסקי. דאן אדוו. סעידא, אויף די ווייטערדיגע ערטער זאל פיגורירען דער נאמען פון גענ. מאטשישעווסקי, פרעזעס פון דער האנדעלס-קאמער און פידלער.

ציוניסטישער בלאק

טראגט היינט אריין קאנדידאטען=ליסטעס אין 4 וואהל=קרייזען

דער ציוניסטישער בלאק האט שוין איינגאנצען פער-טיג געמאכט די קאנדידאטען - ליסטעס. אונטער יעדע ליסטע פיגורירען צו 500 אונטערשריפטען, דער ציו-ניסטישער בלאק טראגט אריין ליסטעס נאר אין 4 וואהל-

וואַהל-קאָמיטעט

פון גייערס ראַיאָן

דינסטאָג, דעם 1]9 ד. י. איז פאָרגעקומען א וואַהל-פערזאַמלונג אין לאָקאַל פון ת"ה שומרי הדת בייע-זאַרזשעווסקי 18, אונטערן פאָרזיץ פון ה' גאָזדזיק ביי דער אַ.ווענהייט פון די פאָרשטעער פון פּאָליטישע, געזעלשאַפטליכע, ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס, ווי אויך חסידים, ב"ב און האַנדווערקער, געווידמעט דאָס שאַפן אַן אייג-הייטליכע ליסטע צו די שטאָט-ראַט-וואַהלען, אין ס-טען וואַהל-קרייז נאָך לענגערע דעבאַטען איז איינהייטליך אנגענומען געוואָרען ארויסצושטעלען א וואַהל-ליסטע א. נ. אלגעמיינער יודישער וואַהל פראָנט פון גייערס-ראַיאָן און כאָיני, פון פאָלגענדע קאַנדידאַטען:

ה. קינצלער,
ה. עפּשטיין,
ש. ווייסבערג,
י. קאַמפעל,
ב. ענגעל,
מ. גאָלדהערש.

22673 די וואַהל-קאָמיסיע.

אַ תשובה דעם דאָזאר מ. ח. רומקאָווסקי

(בריף אין רעדאַקציע)

צו דער רעדאַקציע „בייער פאָלקסבלאַט".
דאָ

חשוב'ער ה' רעדאַקטאָר!

אין שייכות מיט'ן אפענעם בריף פון דאָזאר ה' מ. ח. רומקאָווסקי אין דינסטאָג-נומער פון אייער צייטונג און מיט זיין אינטערפּעלאַציע אויף דער לעצטער זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג בנוגע דעם פערטרעטען מיך אלס פּרעזעס פון דער קהלה במשך מיין אפּוועזנהייט, — האַלט איך פאַר מיין חוב למען האמת איבערצוגעבען דער עפענטליכקייט אַן אָפּשריפט פון דעם בעפולמעכטיגונגס - בריף, וואָס איך האָב צוגעשיקט צו דאָזאר ה' י. שוויאַטלאָווסקי בעת מיין אָוועקפאָהרען אויף קוראַציע:

„צוליב מיין אָוועקפאָהרען אין אורלויב, בעפולמעכטיג איך אייך, אויפ'ן יסוד פון די אַרט. 9 און 10 פון די פאָרשריפטען וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון די יודישע קהלות (דזש. אוסטאַוו נר' 52 פון 1928, פאַז. 500), צוליב דעם, וואָס עס איז נישטאָ קיין וויצע-פּרעזעס, — צו ערפילען די פונקציעס פון פערוואַלטונגס-פּרעזעס אין דער צייט, ווען סיוועט נישט זיין אַנוועזענד דער עלטסטער פון די מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואַלטונג".

ווי ס'איז צו זעהן פון דאָזיגען בריף, האָב איך ה' שוויאַטלאָווסקי'ן בעפולמעכטיגט צו ערפילען די פּרעזעס-פונקציעס נאָר דעמאָלט, ווען ס'וועלען קיין עלטערע מיט-גלידער פון דער פערוואַלטונג נישט זיין אַנוועזענד און זעלבסטפערשטענדליך, אז געטון האָב איך דאָס דערפאַר, כדי די קהלה-אַרבייט זאָל קאָנען פאָרקומען נאָרמאַל און ס'זאָל נישט זיין קיין שטערונג אין דער טעטיגקייט. איך שטעל טאַקי פעסט, אז אַזוי איז באמת געווען: ה' שוויאַטלאָווסקי האָט אַמטירט בלויז דעמאָלט, ווען קיין עלטערער איז נישט געווען.

איך דאַנק אייך, ה' רעדאַקטאָר, פאַרן אָפּדרוקען מיינע דאָזיגע שורות.

מיט אַכטונג
(—) י. ל. מינצבערג
סוים-דעפּוטאַט
פּרעזעס פון דער קהלה-פערוואַלטונג.

קליינער פעליעטאָן

די נייע פּיסאַוונייע

— וואָס טויג מיר — זאָגט שמיל-שמעלקי — די נייע פּיסאָוונייע, אז די אַלטע האָב איך יאָך אויך נישט וו' ס'קעהר צו זיין אויסגענוצט!

און איבריגענס — זאָגט ער — ווער יועט דער פון געניסען חוץ דער פּאָטשט, ווייס איך בנאמנות נישט!

ווארום א גרויסע נפקא-מינא, זעהסטו, צי מ'שרייבט דזשען-דאָברי, צי דזשענדאָברי...

פאַר אונזערסגאַל מענטשען איז עס קיין שום חילוק נישט, ווייל מיט'ן דזשענדאָברי האַלט עס סיי-ווי-סיי ביי אונז נישט גוט, אָבער פאַר דער פּאָטשט און טעלעגראַף איז עס א מחיה, א דער-קוויקעניש — ס'איז צוויי יוערטער אנשטאָט איין וואָרט, איז עס שוין ממילא דזשען דאברי אי נאָע דאָבראַ אי וואָגולע דאָבראַ!

ווייטער איז א סברא, זאָגט מען, אויך זעהר ווינטיג, יואָס מען האָט אין די אויסלענדישע יוער מער משנה געווען די „יאָטען" אויף „אי"ען ס'איז אָשטשענדנאָשטש!

פונקט למשל, ווי דאָס יודענטום איז רייך גע וואָרען אין משך פון יאָהרטויזענטער אויף דעם, וואָס עס האָט איז זייי אָבעצאַדלט אזא מחיה'דיג קליינטשיק אות'עלע, ווי דעם „יוד"...

אויף דעם האָט מען דאָך זינט משה רבינו אפשר א 13 ימיב טינט אָפּגעשפּאָרט...

פאָלגט מיר א גאַנג און רעכענט אויס, וויפיל איז דער פּרייז פון א ים טינט!

היינט איצט פרובט אויסרעכענען, וויפיל עס וועט אָפּגעשפּאָרט יוערען בלויז אויף איין יוארט „אידיאָטאַ", וואו מ'יועט פון איצט אָן שרייבען אנשטאָט „יאָט" — „אי"!!!

כ ווייס, אפשר א מיליאַרד;

יבכן איז אידאי גאָר נישט אזוי קרום, וואָס מ'האָט געמאַכט די נייע פּיסאָוונייע!

ס'האָט אפשר א טיפען זין אויך...

די פראַגע בלייבט נאָר, ווי דאַלט עס און ווי לייגט מען אויס, לויט דער נייער פּיסאָוניע — „פיוּסטע"?

מיט דעם, זעהט איהר איז שוין א ביסעל שווער-רער...

ס'איז ווי יענער כלב האָט געזאָגט: — פּיש נאַ שיכשיאַנע!

שמילשמעלקי

אַ שויבע-האַקער פאַר'ן געריכט

פערמשפּט אויף 2 חדשים ארעסט

(א) אויף פּעטריקאָווער גאַס, האָט זיך עהער נעכטען געדרעהט אַ בחור מיט אַ דראָטענעם שטע-קען און געזוכט... אַ שויב. אויסגעקליבען האָט ער די שויב פון דעם יובעליר-געשעפט „קאמפא", פּיעטריקאָווער 73. דער אוואַנטוריסט, וועלכער האָט זיך ארויסגעשטעלט פאַר דעם 40 יאָהריגען מאַריאַן אַנטשאַק איז ארעסטירט געוואָרען. נעכטען איז ער דורכ'ן סטאַראָסטווע-געריכט פערמשפּט געוואָרען אויף 2 חדשים ארעסט.

מעסער-שטעכערייען

(א) אויף לוטאָמירסקא גאַס, איז דער 25 יאָהריגער אַנטאָן מילטשאַרעק בעפאַלען געוואָרען פון אַן אומבעקאַנטען פּערזאָן. וועלכער האָט איהם געמאַכט עטליכע געפעהרליכע וואונדען מיט א מעסער.

אויספלוגען אויפ'ן יריד
קיין ווינע
6—12 סעפּטעמבער 130 זל.

אויספלוגען אויפ'ן יריד
קיין פראַג
7 —14 סעפּטעמבער 120 זל.

קיין ווארשא
אויף די באַלאָנען-פערמעסטונגען גאָרדאָן-בענעט. די רייזען הין און צוריק צוזאַמען מיט'ן איינטריט אויף די פערמעסטונגען 6.20 זל. אָפּפאָהר דעם 29/8, 11 און 6 מינוט. פון ווארשא, דעם 30/8, 10.10 מינוט.

אָנמעלדונגען נעהמט אָן
„אָרביס" פּיעטריקל. 18,
טעל. 249-40.

אַ ווירט איז דער ראָל פון אַ קאַמאָרניק

טראַגט אליין ארויס די זאַכען פון לאָקאַטאָר

(א) יוזעפאַ וויטשאָרעק (ווילטשאַ 13) האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אז בעת איהר אַפּוועזענהייט, האָט דער ווירט אליין ארויסגעטראָגען איהרע זאַכען פון שטוב. דער ווירט אנטאָן בלאַשטשיק, איז צוגעצויגען געוואָרען צו געריכטליכער פער-אַנטוואָרטליכקייט.

אַ געוו. קאַמאָרניק אויף דער בעשילדיגונגס-באַנק

(א) דאָס קרייז-געריכט האָט נעכטען בעטראַכט אַ פּראָצעס געגען דעם געוו. קאָמאָרניק יאַלאָוסקי. אַ געוועזענער אדאָלף דוטקיעוויטש האָט געגען דעם קאָמאָרניק אריינגעטראָגען אַן אַנקלאַגע, אז ער האָט אין דעם קאָמאָרניק'ס קאַנצעלאַריע איינגע-צאָהלט 118 זל. פאַר ויינעם א בעל-חוב, פון דאָס געלד איז נישט געבוכט געוואָרען, צוליב דעם האָט ער געליטען שאָדען.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אז דאָס נישט אריינטראָגען די סומע אין די ביכער איז געשעהען צוליב א פערזעהען.

דאָס געריכט האָט יאַלאָווסקי'ן פערמשפּט אויף א חודש ארעסט און געשענקט די שטראָף אויפ'ן סמך פון דער אַמנעסטיע.

אויפגעריסען א פּרימוס-מאַשין

איינעם טימער בעקומען בראַנדוואונדען

(א) אויף קרעגצאָווע 15 האָט סט. גשעמבא בעקומען בראַנדוואונדען בעת'ן אַנצינדען א פּרימוס-מאַשין. פּאַנאַט אָוויע האָט איהם געגעבען הילף.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
האָט זיך איבערצויגען אויף
Piotrkowska 56, tel. 129-77.

אַרבייטסלאָזע „פּערקויפען" זייער בלוט דעם רויטען קרייץ

אויף צו מאַכען בלוט-טראַנספוזיעס

(א) די לאָדזער אָפּטיילונג פון רויטען קרייץ האָט מיט א צייט צוריק גענומען אדורכפיהרען אין איינענעם לאָקאַל (פּיעטריקאָווער 203) בלוט-טראַנספוזיעס.

דערוויסענדיג זיך דערפון, האָבען זיך גע-נומען מעלדען אַרבייטסלאָזע, וואָס ווילען „פער-קויפען" זייער בלוט פאַר א געוויסען אָפּצאָהל. ביז איצט האָבען זיך געמאָלדען אַנ'ערך הונדערט פערזאָן, מענער און פרויען, וואָס האָבען פאַרגע-לעגט אָפּצוגעבען זייער בלוט.

KINO-TEATR
MIRAŻ
Piotrkowska 16
היינט און פאָלג. טעג!
העריליכער פילם פון דער פּוילישער פּראָדוקציע א. נ.
די העלדען פון סיביר
אין די הויפּט-ראָלען:
Eugeniusz Bodo
Adam Brodzisz
K. Junosza-Stępowski.

געשטאָרבען די זקנה

וואָס איז געפאַלען אין חלשות אויף זאַוואַדזקאַ גאַס

(א) ווי מיר האָבען נעכטען מיטגעטיילט, איז אויף זאַוואַדזקאַ 10 געפאַלען פון חלשות די 70 יאָהריגע זקנה שרה מאַרלעמנעצקאַ פון זשיראָווסקאַ 14 זי איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

ווי מ'טיילט מיט, איז די זקנה ביינאַכט גע-שטאָרבען, זי איז איבערגעפיהרט געוואָרען אין פּראָזעקטאָריום.

29184 ראַדיאָ-אַפּאַראַטען אין לאָדז

(אַ) ווי מ'טיילט מיט, איז אין משך פון חודש אוי-גוסט געשטיגען די צאָהל ראַדיאָ-אַבאָנענטען אויף 352. דעם 1-טען סעפּטעמבער זענען אין לאָדז געווען רעגיס-טרירט 29.184 ראַדיאָ-אַפּאַראַטען.

ה. אכערמאַן

ער און זיינע פרויען

ראָמאַן פון יודישען לעבען

22

ווען ער איז מיט עטליכע שעה שפּעטער געקו-מען צו זיך און ער האָט צוריקבעקומען דאָס בע-וואוסטזיין, האָט ער זיך פלוצלינג דערזעהן אין אַ גרויס, שעהן אויסמעבלירטע צימער, און נעבען איהם איז געשטאַנען אַן אומבעקאַנטע דאַמע, כאָטש אין די טיפע דרייסיגער, אָבער נישט קיין מיאוס'ע און ער האָט זי אָנגעקוקט מיט פע-וואונדערטע אויגען, ווי ער וואָלט ביי איהר געפרעגט — וואו בין איך?

די פּריצה האָט זיך פאַר נתנ'ען פאָרגעשטעלט ווער זי איז. און זי האָט איהם געזאָגט, ווי אזוי ער קומט צו איהר אין הויז אריין.

נתן האָט זיך יענע נאַכט, געהענדיג אין דער וואויעוואָדשאַפט, זעהר פערקיהלט, און ער איז געוועזען נאָכדעם קראַנק דורך אַ פּאָר טעג. ביי דער פּריצטע אין הויז האָבען די דינסטען אָפּגעהיט נתנ'ען ווי אַנ'אויג אין קאָפּ און די גרעסטע איבערגעגעבענקייט צו נתנ'ען האָט ארויסגעוויזען די פּריצטע אליין. זי איז נישט אָפּגעטראָטען פון זיין בעט אַ מינוט. אויף דעם גוט האָבען אפילו די דינסטען זיך אָנגעהויבען צו שושקען וועגען דעם, און זיי האָבען זיך געריצט מיט'ן קוטשער, און האָבען פון איהם חוזק געמאַכט און איהם אריינגעזאָגט שטעך-ווערטלעך...

מען דאַרף דאָ צוגעבען, אַז די חוזק-ווערטלעך וואָס די דינסטען האָבען געצילט אין דעם קוטשער זענען געווען בערעכטיגט, ווייל צווישען דער פּריצטע און דעם קוטשער זענען פאָרגעקומען זעהר נאָהענטע בעציהונגען, און דערפאַר טאַקע האָט זי איהם געהאַלטען אַ סך יאָהרען, בעת די דינסטען פלעגט זי אָפט בייטען.

צביסלעכווייז איז נתן געקומען צו זיך און ער האָט שוין אָנגעהויבען אַרויסגעהן פון בעט. שפּעטער צו, ווען ער איז שוין אינגאַנצען געהאַט געקומען צו זיך און ער האָט געוואָלט דער פּריצטע אָפּדאַנקען פאַר איהר גאַסטפריינדליכקייט צו איהם, און ער האָט געוואָלט פערלאָזען איהר הויף, האָט איהם די פּריצטע מיט ווערטער פערהאַלטען ביי זיך.

זי האָט איהם איינגערעדט, ער זאָל בלייבען —אַזאַ בחור ווי דו, מיט אַזאַ גוטען קאָפּ קען מיר שטאַרק צונוץ קומען אויף דעם גוט — און נתן האָט זיך פון איהר געלאָזט איינרעדען און איז דאָרט פערבליבען.

זייענדיג אַ רעליגיעזע, האָט די פּריצטע גע-האַלטען שטענדיג אין איין פּ'הר'ן געשפּרעכען מיט נתנ'ען וועגען רעליגיע, יועגען גאָט, און נתן האָט מיט זיין קענטשאַפט גאָר ביי איהר אויסגענומען.

און האָט נישט געדויערט לאַנג, און די פּריצטע האָט נתנ'ען געמאַכט פאַר'ן עקאָנאָם ביי איהר אויפ'ן גוט.

נתן האָט זיך איצט געפיהלט גליקליך. ער איז געווען פערנומען מיט אַרבייט און ער האָט נישט געטראַכט וועגען זיין פערגאַנגענהייט.

ער האָט אָנגעהויבען בעמערקען, אַז די פּריצטע איז צו איהם אויסערגעוועהנליך גוט. איהר גוטסקייט צו איהם און געטריישאַפט האָט גאָר קיין שיעור און קיין גרעניץ און ער האָט זי עפּעס אָנגעהויבען חושד זיין, אַז זי מיינט עפּעס דערמיט...

שפּעטער צו האָט ער איינגעזעהן, אַז זיין חשד איז טאַקע נישט געווען אומזיסט. די פּריצה'טע האָט נתנ'ען וואָס אַמאָל אריינגעשלעפּט אין אַ נעהנטערער פריינדשאַפט... ביז נתן האָט זיך איהר געמוזט אונטערגעבען...

קיין גרויס בעגעהר צו איהר האָט נתן נישט געהאַט. זי איז געווען כמעט צוויי מאָל אַזוי אַלט ווי ער. ער האָט אָבער דאָך געבענקט נאָך אַ פרוי, און ס'איז איהם געווען אזוי גוט ביי איהר, אז ער איז געווען צופרידען...

עס איז נישט געווען דער טאָג, אַז ביידע, נתן און די פּריצה'טע זאָלען נישט געהן אין וואַלד אריין שפּאַצירען, און די שפּאַצירען זייערע פלעגען אַ סך מאָל דויערען ביז שפּעט אין דער נאַכט.

די פּריצה'טע פלעגט זיך בעטען ביי נתנ'ען, ער זאָל איהר עפּעס דערצעהלען וועגען זיך. און ווען ער האָט איהר אָנגעהויבען דערצעהלען, פלעגט זי שלינגען יעדעס וואָרט זיינס. ער האָט איהר, פער-שטעהט זיך, נישט דערצעהלט דעם אמת וועגען זיך. וועגען סערקען האָט ער איהר גאָרנישט דערציילט ער האָט איהר אויך נישט דערצעהלט וועגען בתיה'ן אָבער וועגען ראַכעל'ן האָט ער איהר יאָ דערצעהלט. ער האָט זיך געוואָלט בעריהמען פאַר איהר, אַז זי איז נישט די איינציגע וועמען ער איז געפעלען...

עס זענען אַזוי אַוועק עטליכע חדשים און נתנ'ען איז געווען גוט ווי די וועלט. ער האָט גע-לעבט ווי אַ פּריץ, און די פּריצה'טע איז אין איהם געווען פערליבט ביז איבער די אויערען. נישט זע-הענדיג פאַר זיינע אויגען קיין אַנדערע פרויען, יונ-גערע פון איהר (די פּריצה'טע האָט שטענדיג גע-האַלטען דינסטען עלטערע פון איהר), האָט זיך נתן צו איהר צוגעוואוינט, און ער האָט אַלץ אָנגענומען פאַר גוט. און ס'איז שוין דער פּריצה'טעס ליבע צו נתנ'ען דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז זי האָט איהם אָנגעהויבען איינרעדען, ער זאָל זיך שמד'ן.

— ווער אַ קריסט — האָט זי צו איהם געזאָגט — און איך וועל דיר אָוועקגעבען א האַלבען גוט.

און נתן איז שוין אזוי ווייט געווען ארונטער-געגאַנגען פון וועג, אַז ער האָט זיך אפילו לאַנג נישט מישב געווען און ער האָט אָנגענומען איהר פאָרשלאַג, אַז ער וועט זיך שמד'ן.

די פּריצה'טע האָט פערבעטען צו זיך אין הויף אריין דעם דאָרפישען גלח, זי האָט איהם בעקענט מיט נתנ'ען, און מ'האָט אָפּגערעדט, אז דער שמד זאָל פאָרקומען אין זיבען טעג אַרום.

און ס'קאָן זיין, אַז נתן וואָלט איצט שוין לאַנג געווען אַ געשמד'טער, ווען ס'זאָל דאַן מיט איהם נישט געווען פּאַסירט אַ זאַך, וואָס דורך דעם איז נתנ'ס לעבען פערקירעוועט געוואָרען גאָר אויף אַנ'אַנדערן וועג.

און אַט וועט איהר הערען, וואָס עס איז מיט איהם דאַן געשעהן.

זיבען נתן איז אָנגעקומען אויף דעם גוט איז אויף איהם דער פּריצה'טעס קוטשער געווען אייפערזיכטיג, כאָטש ער האָט די אייפערזוכט גע-טראָגען בעהאַלטען טיף אין האַרצען ביי זיך און ער האָט עס פאַר איהם נישט אַרויסגעוויזען.

דאָס וואָס די דינסטען האָבען צווישען זיך גערעדט, אַז די פּריצה חבר'ט זיך מיט'ן קוטשער, איז נישט געווען קיין ליגען. די פּריצה'טע פלעגט טאַקע מיט'ן קוטשער זיין אינטים, און ווי ער זאָל זיך האָבען שפּעטער מודה געווען פאַר נתנ'ען, פלעגט זי איהם געבען א סך געלד; זינט אָבער נתן איז אָנגעקומען אַהין, פלעגט זי זיך אויפ'ן קוטשער נישט אומקוקען, און עס איז שוין דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז זי האָט איהם געוואָלט אָפּזאָגען פון דער שטעל...

איז איינמאָל ביינאַכט, — עס איז געווען אַ מעת-לעת פאַר נתנ'ס שמד, און ער איז אַזוי גע-זעסען ביי זיך אין צימער, וואו ער האָט זיך בע-דאַרפט ריינינגען פאַר דעם גרויסען טאָג, וואָס איהם איז פאַרגעשטאַנען, עס איז שוין געווען אַרום האַלבע נאַכט און אַלע אין הויף זענען שוין גע-שלאָפען — איז דער קוטשער, מיט אַ האַק אין דער האַנד, אַריין צו נתנ'ען אין צימער אַריין און ער האָט איהם געגעבען צוויי ברירות: זויל ער בלייבען לעבען, זאָל ער באַלד אַנטלויפען פון הויף און זאָל זיך מעהר נישט אומקעהרען צוריק: אויב נישט — וועט ער איהם מיט דער האַק דער'הרג'ענען.

און נתן האָט אויסגעקליבען די ערשטע ברירה — צו אַנטלויפען.

און ער האָט ביים קוטשער געבעטען צוויי זאַ-כען: ערשטענס, אַז ער זאָל איהם אָפּפיהרען צו דער סטאַנציע, וואו עס איז געלעגען עטליכע ויאָרסט פון דעם גוט, און צווייטענס, ער זאָל איהם געבען אויף אַ בילעט, ער זאָל האָבען מיט וואָס אָוועקצופאָהרען.

(פאָרזעצונג קומט).

ראַדיאָ-ווינקעל

די חרובֿ־מאַכנדיקע שפּאַנישע מלחמה אויף דער ראַדיאָ כוואַליע

ווי אַזוי ביידע צדדים בעקעמפן זיך אין׳ם ראַדיאָ

די לעצטע רעדע, וואָס איינע פֿון די פֿיהרער פֿון שפּאַנישן אויפֿשטאַנד, גענ. קוו עפּאַ דע ליאַנאָ האָט געהאַלטן אין סעווילער ראַדיאָ, מאַכט אַזאַ איינדרוק: דער מצב פֿון דער מאַדרידער רעגירונג איז אויסערגעוועהנליך קריטיש און נאָר ערגער איז דערפֿון, וואָס די גאַנץ־גרויסע צפֿון־מזרח־פּראָווינץ קאַטאַלאָניען, הגם זי האַלט מיט דער צענטראַל־רעגירונג, בעדייט איז דער ווירקליכקייט אַז דאָס דאָזיגע שטיק לאַנד צופֿאַלט זיך. אין דער הויפּט־שטאָט פֿון קאַטאַלאָניע, באַרצעלאָנאַ, האָבן די אַפּטיילונגען פֿון דער ציוויל־גוואַרדיע פּראָקלאַמירט זייערע סימפּאַטיעס פֿאַר׳ן אויפֿשטאַנד און רוקן זיך צו צפֿון־זייט אין דער ריכטונג צו וואַלענציאַ.

דע ליאַנאָ וואַרפֿט אויך פֿאָר דער מאַדרידער רעגירונג, אַז די דאָרטיגע ראַדיאָ־סטאַציע טראַנסמיטירט איבער דורכ׳ן ראַדיאָ די קאָמוניקאַטן פֿון מאָסקווע און פֿערשוואַרצט די אויפֿשטענדיגע אין די אויגן פֿון שפּאַנישן פֿאָלק, ווייל די דאָזיגע אוידיציעס קומען פֿאַר אין שפּאַניש. גענעראַל דע ליאַנאָ בעשולדיגט דאָ דעם גענעראַל פֿון רעגירונגס־מיליטער מאַיאַס, אין באָמבאַרדירן די שטעט קאָרדאָבאַ און גראַנאַדאַ, וואו עס געפֿינען זיך זעהר אַ סך טייערע אוצרות פֿון שפּאַנישער קונסט און געשיכטע.

אָבער די מאַדרידער ראַדיאָ־סטאַציע ענטפֿערט נישט דירעקט אויף דער רעדע פֿון דע ליאַנאָ, נאָר אַטאַקירט אויף איהר שטייגער די אויפֿשטענדיגע. אַממייסטע בענוצט זי זיך מיט גרויסע בעריכטן פֿון דער איינציגער צייטונג פֿון מאַדריד „האַיאַ אָפֿיסיאַל דעל לונעס“. ביי דער געטריישאַפֿט פֿון דער אַרבייטס־וועלט צו דער רעגירונגס־אַקציע, דערצעהלט מאַדריד, אַז אין דער סאַמער הויפּט־שטאָט האָט מען ענטדעקט אַ קאָנספּיראַטיווע אויפֿשטענדיגער־רעגירונג מיט׳ן רעכטן דעפּוטאַט ד״ר אַלבינאַן אין דער שפּיץ. מאַדריד דערצעהלט אויך, אַז עס קומען אָן גרויסע מיליטערישע קרעפֿטע, דווקא פֿון קאַטאַלאָניען, אַז דאָס רעגירונגס־מיליטער האַלט אָפּ נצחונות אין אַראַגאָניען און אַז מען האָט אַרעסטירט דעם בישאָף מיט זיין פֿאַמיליע דורכ׳ן מיליטער וואָס האָט פֿערנומען די מאַדרידער קאַטעדרע. דער קאָמוניקאַט דערצעהלט אויך, אַז די אַרעסטירטע האָבן געהאַט בעהאַלטן גרויסע סומעס אין מזומנים און צירונג. די רעגירונג האָט אָט דאָס פֿערמעגן קאָנפֿיסקירט. מאַדריד פֿערזיכערט אויך, אַז די שטאָט איז גוט בעזאָרגט מיט לעבענס־מיטלען, אַז די קאָמוניקאַציע מיט באַרצעלאָנאַ, מיט דער פֿראַנצויזישער גרעניץ און מיט די מיטעללענדישע פּאָרטן אין מזרח און אין צפֿון־מזרח־שפּאַניען איז אַ זיכערע.

דער זעלבער קאָמוניקאַט דערצעהלט אויך וועגן דער געהיימנישפֿולער אויפֿפֿיהרונג פֿון אַנ׳איטאַליענישער שיף וועלכע שטעהט אויפֿ׳ן גיבראַלטאַר באַהענט ביי טאַריפֿאַ. די רעגירונגס־עסקאַדרע, וואָס איז ערשט נישט לאַנג פֿון דאָרט אָפּגעשוואומען קיין מאַלאַגאַ שטעלט פֿעסט, אַז די איטאַליענישע שיף איז אַ שווימענדע ראַדיאָ־סטאַציע מיט אַ גרויסער אויסגיב־קראַפֿט. ווי עס זעהט אויס, איז די דאָזיגע שיף אָנגעקומען פֿון גענוע, אַלזאָ — אויס דער באַזע פֿון די וויכטיגסטע עקספּערימענטן, וואָס ווערען דאָרט געמאַכט אויפֿ׳ן געביט פֿון ראַדיאָ־טעלעגראַפֿיע און טעלעפֿאָניע, געפֿיהרט דורך מאַרקאָני ראַדיאָ־אַנשטאַלטען. אין מאַדריד האַלט מען, אַז די דאָזיגע שיף וויל דאָס אויסבעסערן די קאַבעל־קאָמוניקאַציע צווישען די פֿאָרטען פֿון דרום־שפּאַניען און שפּאַנישן אַפֿריקאַ. די דאָזיגע שיף זאָל אויך דינען אַלס פֿערשטאַרקונגס־סטאַציע צו טראַנסמיסיעס פֿון כינעזישער קיין אַלזשעסיראַס און סעוויליע.

די ראַדיאָ־פּאָליטיק אין סעווילאַ פֿערטרעט דעם מאַנגעל אין צייטונגען מיט די ראַדיאָ־הילכער, וואָס זענען אויפֿגעשטעלט געוואָרען אויף אַלע פּלעצער און גאַסען. אויסער דעם קאָן מען אַרויס דרינגען פֿון ביידענס קאָמוניקאַטן, אַז אין גאַנץ שפּאַניען, איבערהויפּט אין די פּראָווינצען: קאַטאַלאָניאַ, אַראַגאָניאַ, אַסטוריאַ וואַלענציאַ און אַנדאַלוזיאַ אַרבייטען קורצוועליגע ראַדיאָ־סטאַציעס, וואָס זענען אָרגאַניזירט מיליטעריש און שטעהן אונטער דער קאָנטראָל פֿון דער מאַכט. פֿון די דאָזיגע קאָמוניקאַטן שעפּען אויך זייערע ידיעות די אַנדערע סטאַציעס. אַ דאַנק דעם האָט זיך ענטוויקעלט אויך גאַנץ ברייט דער ראַדיאָ־רעפּאָרטאַזש. כמעט אַלע זשורנאַליסטען פֿון ביידע זייטען פֿראָבירן איצט פֿאַר די דאָזיגע סטאַציעס, פּונקט אַזוי, ווי זיי האָבן פֿריהער געאַרבייט פֿאַר זייערע צייטונגען.

הייבט פּרעמיערע! א פילם פול מיט עמאציע און שפאנונג, א שפיאנאזש-פילם פון דער צייט פון וועלט קריג. הייבט פּרעמיערע

„SZYFR № 77“

William Powell, Lionel Atwill, Binnie. Barnes

אין די הויפּטראָלען:

— אויסערן פּראָגראַם: — אַקטועלי טעטן און A. T.

קלאַנג־קינא
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

rywatne Pogotowie
„SZYBKA POMOC LEKARSKA“
tel. 15-111
BAŁUCKI RYNEK
(Zgierska 56)
Czynne przez całą dobę bez przerwy.

ד״ר העללער
ספּעצ. פֿאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכקייט
8 טראַוגוטאַ 8. טעל. 189
נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוו.
זונטאָג פֿון 10—2 מיטאָג.
פֿאַר פֿרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
פֿאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

אויערן, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פֿון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אַ. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישע) פֿון 9-2 און פֿון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־גאַבינעט
פֿאַר דורכליכטונגען און אַלערליי פֿאָטאָגראַפֿיעס

Lekarz-Dentysta
N. KACZANOWSKI
נעהמט אָן אין אמבולאַטאָריום פֿון דער געז. „לינת המשמרים“
פּילסודסקיעגאָ 21, טעל. 242-55
אין די שעה׳ן פֿון 9 - 11 פֿריה און פֿון 5—9 אָוונט.

לעטשניצע
פֿאַר ווענעריש קראַנקע פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטן
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-78
טעטיג פֿון 8 פֿריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש־קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
אַנאַליזען פֿון בלוט און אורין
די פֿערהיטונגס־סטאַציע
אין טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פֿאַר פֿרויען א ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
אַ באַראַטונג 3 זל.

לעטשניצע
פֿאַר ווענעריש־קראַנקע מענער · שוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
פֿון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פֿון 9 פֿריה ביז 9 אָוונט.
פֿרויען און קינדער נעמט אָן א פֿרוידאָג פֿון 11-1 און פֿון 5-7 אָוונט.
א באַראַטונג 3 זל.

PRZETARG.

Zarząd Miejski w Łodzi ogłasza publiczny przetarg na budowę 1-piętrowego murowanego budynku gospodarczego, na wykonanie kapitalnego remontu 3-piętrow. murowanej oficyny, oraz częściowy remont budynku frontowego Więzienia Karno-Śledczego na posesji przy ul. d-ra Sterlinga 16.

Oferty pisemne, odpowiadające treści kosztorysów ślepych, należy składać w Zarządzie Miejskim. Plac Wolności 14, III piętro, w pokoju Nr. 44, do dnia 15 września 1936 roku do godz. 11-ej rano, w kopercie należycie zamkniętej i zalakowanej z napisem (wymienić roboty).

Szczegółowe informacje oraz ślepe kosztorysy z warunkami przetargu otrzymać można w Wydziale Technicznym, Plac Wolności Nr. 4, II piętro, w pokoju Nr. 25.

Otwarcie ofert nastąpi w tym samym dniu o godz. 12 w poł. Wadjum przetargowe zgodnie z przepisami w wys. 1600 zł. należy złożyć w kasie Zarządu Miejskiego, zaś kwit dołączyć do oferty. Łódź, dnia 2 września 1936 r.

ZARZĄD MIEJSKI w ŁODZI.

Dr. med.
M. JAKOBSON
כירורג
ביינער־כירורג־ספּעציאַליסט
D-ra Sterlinga 22
(Nowa-Targowa) tel. 174-42.

DR. MED.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פֿאַר אויגען־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
Traugutta 12, tel. 175-10
נעמט אָן פֿון 11—2 און פֿון 5—8.30 אָוו.

הריינע אנאנסען!
1 זלאָטי אנ׳אַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פֿערשידענעס
עס איז פֿערלוירען געוואָרן א וועקסעל אויף 77 זל. אויסשט. ... צוויג, צאָהלבאַר 15.9–36. אָבצוגעבן קילינסקיעגאָ 10, ביאַלאָגורסקי. וועקסעל ווערט ערקלערט פֿאַר אונגילטיג

Konusowe snowadło do ...cia w dobrym stanie kupi ...usz Müller Sp.A. Łódź, Senatorska 6, tel. 221-10.

בחנם ווערט צוגעפּאַסט אַלערליי גלעזער

„OPTICUM“
28 פּיעטריקאָווער 28
בעזיצט אויף לאַגער א גרויסע אויסוואַהל פֿון פֿערשידענע ברילען, בינאָקלען, אַלערליי צילינדער־גלעזער, ... ביגירטע גלעזער, טערמאָמעטערס
אַלעס צו די ביליגסטע פּרייזן
ס׳ווערן אויך אויסגעפֿיהרט זעמטל. רעפּעראַטורען פּינקטליך און רעעל. — געדענקט דן ... עס ווערען אָנגענומען אַלע אַרט רעצעפּטן פֿון די ה״ה דאָקטוירים.

פֿרייע פּאָסטענס
נויטיג א האַנד־זאָקען־מאַכער מיט א אייגענע דאָפּעל־זויל־מאַשין 156־ער. ליסטאָפּאַדאַ 6, וואוינונג 21.

א שמיקערין ווערט געזוכט דרעוו. נאָווסקאַ 18, ביי יאַקובאָוויטש.

א יונגעל פֿון ערענטליכע עלטערן, וואָס זאָל קענען נייהען, קען זיך מעלדען אין קאָנפֿעקציע־געשעפֿט „Świat mody“ גלובנאַ 1.

קוואַליפֿיצירטע הערן - שניידער־אַרבייטער, ווי אויך מיטנייהערס, קענען זיך זאָפֿאָרט מעלדען פּיעטריקאָווער 64, וו. 45, 4־טער איינגאַנג, 1. שטאָק.

ווילסט פּערקויפֿען א ניימאַשין
און ערצילען דעם העכסטען פּרייז?
ווענד זיך צו:
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

Dr. med.
E. WAJNBERGOWA
אויגען־קראַנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען־קראַנקהייטען
האָבען זיך איבערגעציגען אויף
LEGJONÓW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

Dr. med.
Ignacy Margolis
אויגען־קראַנקהייטען
Piotrkowska 113, tel. 165-17
צוריקגעקעהרט.

זאָהן־אַרצט
F. GLIKSMAN-FREUNDLICHOWA
Zawadzka 16a – Wólczańska 2
telefon 164-47.
צוריקגעקעהרט

Lek.-Dentysta
Jelena Halpern
Nurutowicza 2, tel. 170.96
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן א גאַנצען טאָג.

ווייכטיג פֿאַר
ברוך־קראַנקע

(רופּטורען) זאָווי פֿון פֿערקרימונגען פֿון רוקען־ביין (הויקערס). פּאַראַליזשען, ביין־שווינדזוכט, פּלאַטפֿיס און פֿערשידענע אַנדערע פֿערקריפּלונגען־ליידענדע.
פֿאַר פֿערשידענע אַרט רופּטורען פֿערעלטערטע און די געפֿערליכסטע ביי מענער, פֿרויען און קינדער ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־באַנדאַזשען לויט מיין מעטאָדע היילן אוי בעזייטיגען ראַדיקאַל יעדען איינציגען ברוך.
ביי מאַגען און קישקע - זענקונג ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב־הייל־באַנדאַזשען.
פֿאַר הויקערס ספּעציעלע גאָרסעטען און גלייכהאַלטערס.
געגען ביין־שווינדזוכט ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פֿון אַלע סיסטעמען.
געגען שמערצענדע פּלאַטפֿיס ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען.
געגען קרומע אָדערן ספּעציעלע גומי־שטרימף לויט מאָס.

קינסטליכע העגד און פֿיס
ספּעציעלע הייל־אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
ספּעצ. אָרטאָפּעד
א. פּעטריקעוויטש, לאָדז
9 פּיראַמאָוויטשאַ 9, טעל. 177-09 (פֿריהער אַלגינסקאַ)
אַכטונג! קראַנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאַנקזאַגונגען קענען בעוויזען ווערען

אַנאָנסען - פּרייז:
מאָרן טעקסט — 18 גר. פֿרייטאָג און ערב יו״ט — 24 גר.
נאָכן טעקסט — 12 גר. פֿרייטאָג און ערב יו״ט — 18 גר.
פֿאַר א מילימעטער־שורה אין דער זייט 10 שפּאַלטען.
אין טעקסט — 40 ר. פֿרייטאָג און ערב יו״ט — 60 גר. פֿאַר א מילימעטער־שורה. אין דער זייט 4 שפּאַלטען.
בעקראָלאָגען: 20 גראָשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפּאַלטען). קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גראָשען.
אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט.

אַבאָנאַמענטס־פּרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט צושטעלן אַהיים.
אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד — 7 זלאָטעס א חודש; אַמעריקא — 2 דאָלאַר א חודש.

פֿעהלערען וועלכע ענדערען נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פֿון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקן די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פֿאַר דעם אַנאָנס. פֿאַר׳ן אינהאַלט און טערמין פֿון די אַנאָנסען איז די פֿערלאַג נישט פֿעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפֿען ביי טאָג און ביינאַכט אָהן איבעררייס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chenon Kaufman.
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.